

Oroszházi HARANGSZÓ

XIV. évfolyam 5. szám · 2007. advent–karácsony

Advent fényei, karácsony ragyogása

Délután négy óra felé beszürekül és elkomorul minden, és lassan itt a komsötét a természet világában, és ha ezt még esőterhes felhők is koronázzák, akkor igencsak felidéződik bennünk az „egyiptomi sötétség” írott emléke, ahogy az Írás mondja: „... tapintani lehet a sötétséget!” [2Móz 10,21kk]

A természetes sötétség az évszak függvénye: ahogy megyünk bele a decemberi, az adventi időszakba, a természetben egyre nagyobb a sötétség, egyre rövidebbek a nappalok, és napról napra hosszabbak az éjszakák, a sötétség ideje. A természet sötétsége emberi lelkünkbe is ráborul, és szenvedünk a következményétől, ahogy az ígében olvassuk, s magunk között szomorú módon tapasztaljuk. Amikor a kilencedik csapás – a sötétség – bekövetkezett Egyiptomban, akkor annak egyik végzetes és félelmetes következménye az volt, hogy „az emberek nem látták egymást” (ugyanott a 23. vers). Ez egy veszedelmes, félelmetes, sőt borzalmas diagnózis, elkésérítő megállapítás, minél inkább értelmezzük, annál inkább jeges félelmet érzünk lelkünkben. Ha belegondolunk ennek a diagnózisnak a lelki mélységébe, megrettenve érzékeljük: az emberek nem látják egymást.

Nem látjuk egymást! Utcán elmegegyünk egymás mellett egy felületes „jó napot” köszönetnyilvánítással, s ha még kényszeredetten meg is állunk pár kötelező szóra, elnézünk a másik válla fölött, talán a kirakat felé, talán terminusaink felé. Nem látja a férj a feleség, a feleség a férj szomorú szemeit, mert mindkettejüknek fontosabb a tükrözés visszafordító valósága (tükröm, tükröm, mondd meg nékem...). Nem látja a gyermek a szülő fáradtságát, amikor már a sokadik értelmetlen és nyegle rosszkódását szakasztja rá, és nem látja a szülő a gyermek magányát,

aki butaságtól hemzsegető bandába keveredik az egyedüllét kesernyés hétköznapja helyett. S látja-e a testvér a testvért, a barátunk mondott cimborája a gondterhelt barátot, munkatársat, szomszédot? „Az emberek nem látták egymást...” [2Móz 10,23]. Mert sötétség volt, rettenetes sötétség.

Sötétség fenyeget, rettenetes sötétség! Vagy már el is nyelt minket és nem látjuk egymást? Nemcsak a természet világában növekszik a sötétség, de az embervilágban is. A természet világában így természetes, évszakfüggő. S a miénkben? Jó nekünk, hogy nem látjuk meg egymást? Pedig adventben éppen látni kelle-ne: egy kicsit jobban a másikat, mint magunkat! De milyen fényben? Mert mesterséges fényünk nem segítenek. Kevésnek tartjuk a gyertyafényt, hidegnek a neonfényt, sápadtnak a villanyfényt, veszedelmesnek a lézerfényt. Látni lélekkel csak egy különleges fényben lehet.

„Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” [Jn 8,12] – mondta a Názáreti Jézus.

Ezt a világosságot jelképezzük adventben és karácsonykor. Ennek is növekvő fénynek, világosságnak kell lennie, ahogy a napfelkeltétől kezdve növekszik a világosság, lelki életünkben is így kell növekednie a világosságnak. Követjük a természetben is a világosság útját, kibontakozását, ahogy elűzi a sötétséget, és így élhetjük meg a lelki életünkben is. Ezt jelképezik az adventi koszorúk gyertyái. Számuk négy, és adventi vasárnapról adventi vasárnapra eggyel több gyertyát gyújtunk meg az „örökzöldből” készült adventi koszorúkon: így növekszik a Lélek fénye az életünkben. Krisztus Lelkének fénye ragyoghat bele az életünkbe, és aki ezt átéli, az „nem jár sötét-

ségben”. Nem kell eltévednie, fálnak ütköznie, szakadékba zuhannia, karamboloznia, hanem „övé lesz az Élet Világossága”, és ebben a fényben látni fogja a másik embert, azt a másikat, aki mellé eddig közömbösen ült le tévészve vacsorázni, mert észre fogja venni a szemsarokban bujkáló könnyek időnkénti megcsillanását, a görcsösen kapaszkodó kezét, a másik fáradt járását. S növekvő lehet a fény, ahogy ezt nagyon szépen jelképezik az adventi koszorúk gyertyafényei.

S eljön a szenteste: az örökzöld karácsonyfán meggyulladnak a gyertyák, csillagszórók, ragyognak a karácsonyi fények. Most ennek a szent ünnepnek lehessen csodálatos titka az, hogy a lelkünkben is fokozatosan növekszik Krisztus Világossága a Szentlélek által, hogy lássuk meg a másikat. Azokat is igazán lássuk, akiket Isten közvetlenül mellénk állított, és azokat is, akiket a Lélek titokzatos módon utunkba hoz. Erre a különleges, természetfeletti világosságra van nagyon nagy szükségünk. Erre a mennyei fényre. „A nép, amely a sötétségben lakott, nagy világosságot látott, és akik a halál földjén és árnyékában laktak, azoknak világosság támadt.” [Mt 4,16]

Advent növekvő fénye teljesedjék be számunkra a karácsonyi ragyogásban, hogy egészen más fényben – Isten fényében – lássunk mindent és mindenkit. S akkor nemcsak kellemes, hanem boldog és áldott karácsonyunk lesz! Erre garancia van! Nem mi garantáljuk, hanem a mennyi világosság, aki egészen személyesen mutatkozott így be: „Én vagyok a világ világossága.” De azt is ott találjuk a legszentebb Írásban, hogy nekünk be kell fogadnunk az életünkbe ezt a világosságot. „Ti vagytok a világ világossága.” [Mt 5,14]

RIBÁR JÁNOS

Karácsonyi öltözködéseink

Felöltözni nagyon sokféleképpen lehet. Felöltözhetünk nyugodtan, elegánsan, de rohanva, slamposan is, amikor csak magunkra dobáljuk a ruhát és észre sem vesszük, hogy rosszul van begombolva az ingünk, vagy felfelé áll a gallérunk.

Mi emberek valahogy így szeretnénk felöltöztetni a lelkünket karácsonykor is. Magunkra kapunk egy kis lélekerősítő beszélgetést, igehirdetést, megpróbáljuk néhány jócselekedettel kicsinosítani magunkat, s rohanunk tovább slampos, szétzilált lélekkel. Ahogy Túrmezei Erzsébet mondja versében:

*„Lélekszakadva rohanunk,
és szakadozik a lelkünk.
Ronggyá szakad.
De mi lélekszakadva,
lelkiünk rongyaiban
mégis tovább rohanunk.
Miért? Meddig? Hova?”*

Mi is rohanunk lélekszakadva, azt tesszük, amit nem szabad, oda megyünk, ahová nem szabad. Aztán megállunk, szomorúan nézünk mindarra, amit magunk mögött hagyunk, magyarázatokat keresünk, de csak magyarázkodni tudunk, majd elég egyetlen pillanat, s máris feltűnik, hogy mennyire meztelenek is vagyunk.

Kecskeméthy István: „Az én ádventem” című írásában nagyon kifejezően írja le mindezt: „Mikor először mentem hozzád, félve kerülgetve, magamat hazugságokkal takargatva indultam; és soha sem jutottam el hozzád, míg ezek egy édes tekintettedre mind le nem hullottak rólam. Mindig azt hittem, hogy könnyebb volna száz halált kiállni, mint ezek nélkül, árván, meztelenen, iüresen Te előtted megjelenni.”

Az Édenkertben egy nagyon érdekes és kedves jelenetet olvashatunk. Miután Ádám és Éva megszegte az Isten parancsát és evett a fa gyümölcséből, maga az Isten adott rájuk ruhát. „Az Úristen pedig bőrruhát készített az embernek és feleségének, és felöltöztette őket.”

Ezt teszi ma is az Isten! Ezt akarja tenni ezen a karácsonyon is! Fel akar öltöztetni minket, de nemcsak úgy össze-viszsa, hanem rendesen és szépen. Ez valóságga is válhat az életünkben!

Kecskeméthy István így folytatja írását: „És mikor mégis megtörtént, ó, örökre áldott pillanat, éreztem, hogy szemed sugarai hogyan szövik meztelenségemre a lakodalmi ruhát, hogyan ragyogtatják fejemen a menyeyei koronát.”

A karácsonyi történetben azt látjuk, hogy hatalmas távolságokat utaztak emberek azért, hogy láthassák Jézust. Az igében feltűnik a sunyi és hazug helytartó is, aki félti nyomorult hatalmát, s mindezen túl ebben az igében ajándékokat is látnak, amelyek értékesek és ragyognak.

Szép és csúnya dolgok ezek, de a lényeg nem itt rejlik. Nem az a fontos, amit az emberek tesznek, gondolnak, terveznek vagy ajándékba visznek, hanem egy másik esemény áll a középpontban: **Emberre lesz az Isten!** Felöltözi az ember „ruháját” a hatalmas Isten, azért, hogy a kereszten meghalva minket is fel tudjon öltöztetni, rendbe tudja tenni életünk kuszait.

Mindez kétezer éve történt, de az emberiség nagyobb része még mindig nem ért ebből semmit. Emberek ünnepeltek az elmúlt esztendőben, vásárolták az ajándékokat, de rengeteg ember életében Isten nélkül mindez csak egy felszínes ünnep maradt.

Karácsony ünnepe újra és újra arról

szól, hogy az Isten ebbe nem nyugszik bele. Nem nyugszik bele majd akkor sem, amikor vége lesz az ünnepeknek és egy újabb esztendőbe lépünk. Jézus nem születik meg újra minden évben, nem feszítik keresztre minden nagypénteken, ehelyett zörget mindennap a szívünk ajtaján és ahogy Füle Lajos csodálatos verse mondja:

*Fut az ISTEN az ember után,
mert mindent lát és szánja nagyon,
guruló szívét csakhogy elérje,
hogy fut utána, hull bele vére!
Ott fut az utcán,
ott fut a téren,
egész világon,
sok ezer éven,
sok mérhetetlen,
megérthetetlen,
keresztre írott szenvedésen át,
hulló Igével,
kiontott vérrel,
viszonzatlan
mély szerelmével
fut az ISTEN az ember után...*

A karácsonyi történetben az emberek keresték az Istent különféle szándékokkal, de az Isten sokkal előbb keresett már minket, és keres mind a mai napig. Fut az Isten mais utánunk, hogy betakarjon, felöltöztesse meztelen lelkünket és szeretetével megóvjon bennünket.

Testvérem, állj meg, lassíts, nyisd meg a szívedet, engedd, hogy ebben az évben is utolérjen az Isten! Engedd, hogy utolérjen „mély szerelmével”, levegye válladról búneid terhét és rád adja az üdvösség palástját. Így lesz békességed, nyugalmad, s így lesz ünneppé az egész életed!

Ámen!

DEÁK LÁSZLÓ

A szeretet megteszi a távolságot...

Feladhatta volna. Bármelyik lépésnél megállhatott volna. Az anyaméhre vetett egyetlen pillantás kedvét szeghette volna.

Kilenc hónap egy anyaméhben? A mennyben nincsenek hónapok. A mennyben nincs idő. Vagy jobban mondva: minden idő a mennyé. Mi futunk ki az időből. A mi időnk olyan gyorsan repül, hogy másodpercekben mérjük.

Testet kellett öltenie. Világossággal kel-

lett jönnie. Amikor végül eljött, alig vette észre valaki. Betlehem nem tartott ünnepi felvonulást. A falu nem készített lakomát. Vagy legalább egy girlanddal díszíthették volna az istállót.

És az istálló. Nem újabb ok, hogy kihátráljon? Az istállók büdösek, pomsak.

Ki fogja elvágni a köldökzsinórt? Talán József? Egy jelentéktelen helyről érkezett egyszerű ács? Nem akad Isten számára jobb apa? Egy tanult ember megfe-

lelő felmenőkkal. Valaki, akinek van mit felmutatnia.

Jézus feladhatta volna. Képzeld el, milyen nagy változáson kellett átmennie, milyen távolságot kellett megtennie.

A szeretet megteszi ezt a távolságot... és Krisztus a határtalan örökkévalóságából eljött az időkorlátai közé, hogy egylegyen közlünk.

Feladhatta volna. Bármelyik lépésnél megállhatott volna.

Várunk...

Várunk vonatra, buszra, villamosra, metróra, postán, hivatalban a sorunkra, türelmetlenül bosszankodunk az elvesztegetett idő miatt.

Várunk egy telefonhívásra, néhány sorra, valakinek az érkezésére.

Várunk egy ígéret beteljesedésére, boldogságra, szép álmaink megvalósulására.

Várunk kemény, hideg télben a tavaszra, betegségre a gyógyulásra, fájdalom között az enyhülésre, bánatban a megnyugvásra, álmatlan éjszakán a virradatra, reménytelenségben a csodára...

Közben be kell látnunk, hogy tehetetlenek vagyunk, a megoldás nem a mi kezünkben van.

Más az, amikor várakozásunkat valami jeles alkalomra való készülődés határozza meg.

Örömmel készülünk egy családi esemény – esküvő, keresztelő, születésnap, fontos évforduló – megünneplésére... Jó előre tervezgetjük a részleteket, elkészítjük az ajándékokat, összeállítjuk a vendégek névsorát és eldöntjük, milyen ételek, italok kerülnek majd az ünnepi asztalra.

Napokat – néha heteket – töltünk lázban égve, egészen addig, amíg reánk virrad a nagy nap...

Az ilyen várakozás tevékeny, találgékonnyá tesz, és lelkesít annak tudata, hogy készülődésünk jutalma az ünnepek és a vendégek boldog mosolya.

Nemzeti, állami ünnepeinkhez nem kapcsolódnak hagyományok, míg az egyházi ünnepekhez kötődő szokások – bár nem azonos jelentőséggel – hívők és nem hívők életének egyaránt részét képezik.

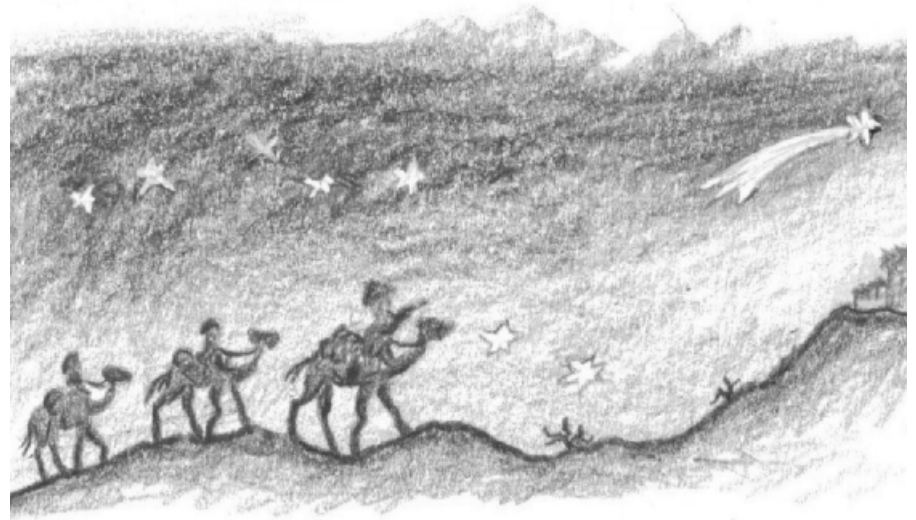
Egyházi ünnepeink közül nálunk – miként szinte világszerte – legnagyobb készülődés a karácsonyt előzi meg. November végén megjelennek az utcákon, tereken, üzletekben és bevásárlóközpontokban a karácsonyváras külsőségei. Kelteti magát a sok vonzó holmi, a tengeren túli, mesés álmvilágból ideözönlött megejtő hiábavalóságok látványos tömege. Kínálkozik minden, ami tarka, harsány, hivalkodó, ami pénzen, sok-sok pénzen megvásárolható, ami kívül csillog, belül üres, és csak arra való, hogy senki ne figyeljen, ne gondoljon a dolgok mélyebb értelmére... A legfontosabb a szép látszat! A valóságot jobb elfelejteni!

Környezetünk fénybe, ragyogásba öltözik, vásárlásra, költekezésre biztatnak a

rütlőség, kiüresedett ridegség marad? Sajnos, nagyon sok embernek valóban csupán ezt jelenti!

Jó lenne mégis megállítani a rohanást, elhallgattatni a nagy zsvajt, kioltani a káprázatos fényeket! Meggyújtani egy gyertyát, aztán a másikat, a harmadikat és a negyediket, hogy ezek lángja mellett vegyük észre, érezzük át, milyen jó a csend! Milyen fontos a lélek csendje, amelyben az ember számot vehet önmagával, és belegendolhat az Úr Isten kegyelmének nagyságába!

Az ilyen várakozás tevékeny, találgékonnyá tesz, és lelkesít annak tudata, hogy készülődésünk jutalma az ünnepek és a vendégek boldog mosolya.

reklámok. Azt sugallják, hogy tündöklő karácsonyfával, dúsan terített asztallal, gazdag ajándékokkal, szép gesztusokkal pótolható a szeretet, a hűség! Hogy az egész karácsony nem más, mint könnyű mámor, szédítő népiünnepély, amelynek forgatagában a pillanat örömeinek hódolhat az ember.

Valóban azt hiszi valaki, hogy a karácsony lényege a vásárlási és ajándékozási láz, a nagy felhajtás, ami rengeteg pénzbe kerül, és ami után csak felfordulás, kime-

A lélek csendje, amelyben megérthetjük, hogy az Úr Jézus földi testben való megszületése csak első lépés az értünk, miattunk vállalt szenvedéseinek útján! Ne feledjük, hogy a betlehemi jászolra ráveti sötét árnyékát a golgotai kereszt! Ezt a nagy áldozatot, ezt a csodát csak a bűnbánat és hálaadás csendjében lehet méltó módon fogadni! Fogadjuk hát alázattal, szívből fakadó fohással: Jövel, Uram Jézus!

FÜRST ENIKŐ

Megállhatott volna, amikor látta, hogy milyen kicsi lesz a keze, milyen halk lesz a hangja, milyen éhes lesz a gyomra. A bűzös istálló levegőjéből való első szipantásnál, a hideg szellő első fuvallatára. Amikor először súrolta le térdét, először kóstolta meg a megégett lepényt, megfordulhatott volna, elmehetett volna.

Amikor a názáreti házuk földpadlóját meglátta. Amikor József házimunkáival bírta meg.

Amikor iskolatársai elszundítottak a Tóra, az ő Tórája olvasása közben. Ami-

kor a szomszéd hiába vette szájára az Atya nevét. Amikor a lusta gazda Istent hibáztatta a sovány termésért. Jézus minden esetben kimondhatta volna: Elég! Eből elég! Hazamegyek. Mégsem tette.

Nem tette, mert Ő a szeretet. És „a szeretet... mindent eltűr”. Eltűrte a távolságot, az ellenállást.

Miért? Mert az emberek iránti szeretete nagyobb volt, mint az út fájdalma.

Azért jött, hogy megmenten, mert halottak voltunk bűneinkben. Ezért jött, mert szeret.

Ezért volt hajlandó megtenni a köztünk lévő távolságot.

Isten valódi szeretetet kínál nekünk. Szeretete – ha engedjük – betölt és olyan szeretettel ajándékozik meg, amelyet érdemes továbbadni.

„Mi tehát azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket” [1Jn 4,19]

(Max Lucado nyomán)

DEÁK GABRIELLA

Fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától...

A fenti címet az apostoli hitvallásból idézem. Hányszor hangzik el ajkunkról, azoknak ajkáról, akik hétről hét-re járunk istentiszteletre, mégis, vajon hányan vannak, akik mondják, de igazán nem hiszik!? Itt van mindjárt a karácsony, vagy mire kezébe veszi a kedves olvasó ezeket a sorokat talán ismét elmúlik. Az ünnep pillanataiban eszünkbe jut-e az, hogy mi is történt azon az éjszakán? Az Isten emberré lett. Mégis, sokan vannak, akik nem fogadják el a szűztől való születést.

Sokáig ezt elvi alaptól nem fogadták el, mert nem hittek a csodákban. Ma ez a fajta vélekedés visszaszorulóban van. Ma más miatt kételkednek. Ma azt mondják, hogy talán Jézus mégiscsak emberi apától származik, vagy József, vagy valamilyen más férfi lehetett az apa. Az erkölcsi züllesztés korában ezen nem kell csodálkozni – mondják egyesek. Érdekes, hogy a Jézus korát követő időszakban a konzervatív zsidók szintén ilyen érveket hoztak fel. A babiloni Talmudban Jézusról egy helyen azt írják, hogy „Illető (Jézus) egy házasságtörő nő fattya” egy másik szakaszban ez áll „Anyja, Mirjám, női fodrász volt, és otthagya a férjét”. És ráadásul azt is mondták, hogy „aki fejedelmek és vezérek leszármazottja volt, ácsokkal szajhászkodott”. Ezek a leírások nekünk, keresztyéneknek talán már megbotránkoztatóak, mégis tudomásul kell vennünk, hogy

ez a véleménye egyeseknek, és sajnos még közöttünk is egyes keresztyéneknek. Pedig ha nekik igazuk volna, nem is tudják, hogy mitől foszthatnánk meg mi. Sokszor teszik fel a kérdést, hogy miért ne lehetne az, hogy Jézus csak úgy természetes módon fogant?

Válaszként először is el kell mondani, hogy ez elsősorban nem erkölcsi okokból lenne sajnálatos. Máté apostol – evangéliumának első fejezetében – Jézus származásánál említi három hölgyet, akik erkölcsileg nem feddhetetlenek. A férfiakról szóló leszármazási táblázatból ki lehetett volna őket hagyni. Máté evangélista azonban nem hallgatta el, hanem kiemelte őket. Ez azért történt, hogy lássuk, Jézus azért jött, hogy a bűnösökkel közösséget vállaljon. Ha Máté héber olvasói kételkednének Jézus törvényes származásában, akkor a saját magukéban ezt még inkább megtehetnék. Ezért említi a kánaánita Támárt, akinek házasságon kívül született gyermeke Júdától, Júda törzsének ősatyjától. Szintén beszél a parázna Ráhábról, aki hit által segít az izraeli kémeknek, de korábbi foglalkozását le nem tagadhatja. Végül említi Betsabét, de nem név szerint, hanem úgy, hogy azt mondja: Dávid fia volt Salamon, Úriás feleségétől.

Miért ne lehetne az, hogy Jézus csak úgy természetes módon fogant? – kérdezik tehát egyesek. Ennek nagyon súlyos következményei lennének. Így Jézus nem

lenne több egy prófétánál, egy jó tanítónál. Ő azonban nemcsak ember, hanem Isten is. Valóságos ember és valóságos Isten egyszerre. Ha Jézus nem a Szentlélektől fogant, akkor ugyanolyan ember, mint mi, de ez nem így van. Jézus fogantatása előtt is létezett, nem úgy mint mi. A Szentírás arról beszél, hogy az Ige testté lett, és arról, hogy a világ teremtése előtt is létezett. Ha ez nem így lenne, akkor nem lenne Szentháromság. Aki tehát nem fogadja el és tagadja a csodálatos fogantatást, abban az Antikrisztus lelke van, és Jézus ellensége. Adna az Isten megtérést az ilyen embernek, hogy tudna szabadulni ebből a téveszméből, és az esetleges szektából, ahol ilyen veszedelmes tévhités elhangzik! Aki pedig közöttünk, keresztyének között kételkedik, annak az Úr adjon ebben akérdésben is bizonyosságot!

Ha nem lenne Isten Jézus, akkor nem válthatott volna meg bűneinkből. Jézus büntelenül fogantatott. Ő a hibátlan Bárány, aki feláldoztatott bűneink miatt. Luther a Nagykátéban ezt mondja: „a Szentlélektől és Szűztől minden bűn nélkül fogantatott és született, hogy Úrrá legyen a bűnön”.

Kívánok mindenkinek áldott karácsonyt, olyan ünnepet, amikor tisztán látjuk, hogy milyen nagy csoda történt azon a betlehemi éjszakán, amikor Megváltó született nekünk!

LACZKI JÁNOS

Gyógyulás, de milyen áron!

A mai magyar társadalom egészségi állapota nem rózsás. Az egészségügyi rendszerünkről mindenkinek meglehet a véleménye, de kevesen állítják azt, hogy javul. Sokszor szembesülünk olyan esetekkel, amikor a hagyományos orvoslás csődöt mond, ilyen esetben hajlamos az ember arra, hogy minden fűszálba megkapaszkodjon. Ezekben a nehéz helyzetekben érthető, de nem elfogadható, hogy olyan alternatívának nevezett módszerekhez nyúl az ember, amelyeket az Isten nem helyesel. Ezen kérdésekben kevesen vannak, akik helyesen látnak. Sokszor nehéz megtalálni azta mezsgyét, amely még a természetes orvoslás, és a természetfeletti praktikák között húzódik. E sorok írója nemcsak úgy veti papírra

gondolatait, mint akinek másokat tanácsolnia kell, hanem úgy, mint aki maga is sokszor átment nehéz próbákon. Még a keresztyén ember is kísértésbe eshet a testi-lelki szenvedések próbája alatt. Jönnek a jóakarók, akik rossz tanácsokkal látnak el minket. A keresztyén ember nem válhat fel bármilyen gyógyulási módot. Jó, ha megjegyezzük, hogy az üdvösség fontosabb mint a pillanatnyi jólét.

A teljesség igénye nélkül lássuk, hogy melyek azok a módszerek, amelyek nem alkalmazhatóak lelkileg káros mellékhatások nélkül. A módszereknek két válfaja van: az egyik az, amely csupán az emberek hiszékenységre épül és csak arra jó, hogy a megmaradt kevés pénzt kicsalja a zsebükből. Ezek nagy része az úgyneve-

zett placebo hatásra épül, ami azt jelenti, hogy az ember úgy gondolja, az a valami segít rajta, és az emberi test saját öngyógyító mechanizmusai működésbe lépnek és így következik be a gyógyulás. A hitpótlékok mindig veszélyesek, az élő Isten nem lehet pótolni. A homeopátia is legfőképp ide sorolható. A másik csoportba tartozó módszerek mögött valamely titkos (okkult) szellemi-lelki tudás, spiritizta vagy keletinek nevezett módszer áll. Ezek az utak nem lehetnek értéksemlegesek, forrásuktól, a régi pogány vallásoktól nem lehet elválasztani őket. Mi magunkat protestánsnak mondjuk, s a bibliatanítást mindenekelőtt tartjuk. A reformáció lényege is az volt, hogy az idegen, ősi praktikákat vessük el. Csak az

Karácsonyi csillagok

Képzelt riport nagyon is valóságos dolgokról

Ismét a történelem emlékezete segít bennünket ahhoz, hogy múltunkra tekinthessünk. Örvendezünk, hogy a születésnapjára megújult templomtornyunk felett 230 évvel ezelőtt ragyogtak fel először karácsonyi csillagok.

Azon a régi szentesten a templomba induló orosháziakat bizonyára jó érzéssel és némi büszkeséggel tölthette el, hogy végre „toronyiránt” mehetek a templomukba. A templomban Horváth András – a hite és sanyargatott, üldöztetett népe mellett mindvégig kitartó lelkész – ezen a karácsonyon hihetően a kegyelemteljes boldogságról, a hiányról és fájdalomról is prédikált, mert sebeket gyógyít a szó, ha igaz ember szája mondja.

Szinte biztosra vehető, hogy arról az isteni erőforrásról – a SZERETETRŐL – is szólt, amely nélkül nincs élet: se békeség, se szabadság, se igazság. Horváth András ekkorra már több mint három évtizede volt megbecsült pástora gyülekezetének. Tapasztalatból tudta: csak azok az emberek képesek hinni Istenben, önmagukban és másokban, akikben a boldogság képessége jelen van.

A prédikáció után a süvölvény gyermekök kifordított bekecseik alatt dobogó szívvel adták elő betlehemes játékkukat, amikor elkántálták: „Mennyből az angyal, lejött hozzátok...”, s minden jelenlévő lelkét átjárta az ünnep szelleme. Szinte maguk is látni vélték, amint talpig sugárzó fényben álmogázlókon át közelít a karácsony, s a templomi csend áhítatában valósággá vált számukra a hír: „Megjöttem, mint az esti csillag. Mint mesziről jött szénailat.”

A még hajszályökereken élő első nemzedéket határtalan örömmel töltötte el, amikor először ünnepelehték a karácsonyt úgy, hogy végre torony magaso-

dott templomuk közelében. Kevesen tudhatják közülünk, tanúságtevő írások maradtak ránk arról, hogy a zombai és Tolna megye más részeiről jött alapítók nemcsak evangélikus vallásukhoz való ragaszkodásukat, Istenbe vetett hitüket, de sajátos hiedelemvilágukban gyökerező babonáikat is magukkal hozták!

Ezek a régi emberek félték a kettős testtől. Egymás mellett ez a két számjegy, 77, ez a felállított két kasza számukra fenyegetőnek tűnt minden időben. Nemcsak az öregek éveinek sorában, hanem a kalendáriumában is.

Mivel a sok éve áhított és kiharcolt torony 1777-ben lett valósággá, érthető, hogy a Tolnából ideszármazottak és fiaik ünnepi áhítattal ugyan, de nehéz szívvel fordultak Istenhez irgalomért, óvna meg őket és új hazájukat a három baljós szám veszedelmeitől. Félelmüket némileg az enyhítette, hogy tudni vélték, a templomtorny árnyékában az ördögnek nincs hatalma. Amikor pedig szenteste, a temp-

lomból lelkiileg feltarisznyálva megtértek egyszerű hajlékaikba, megpróbálták együtt lenni önmagukkal.

* * *

Takart-e kegyelmed tüzet, édesanyám asszony? Takartam fiam, ott van a tűz helyen. A fiú egy kis marék szalmát csavarintott össze és a hamuval eltakart parázsából egy keveset beleszorított. Fújni kezdte, és amikor a szalma lángot fogott, gyertyát gyújtott. *(A gyufa ekkor még nem volt feltalálva.)*

Köznapokon legtöbb helyen méces-sel világítottak, az otthon öntött fagyúgyertyával takarékoskodni kellett. Jézus születésnapján, aki csak tehetett, mégis gyertyát gyújtott, kettőt bizonyosan, többet nem, mert a fényességnek minek több fény? Az ünnepi csendben reménykedve nézték egymás arcán a gyertyák visszfényét, miközben arra vártak, hogy szívükben újra megszülessen a gyermek, a názareti ács fia!

* * *

Nincs arról szó, hogy mára szakítottunk volna a hagyományokkal. Nem arról van szó, hogy nem veszünk tudomást az adventről, majd az azt követő karácsonyról, sőt! Mondják és írják, manapság karácsony táján „boldogságszezon” van. Pontosan az ünnepek kedvéért indul meg a bevásárlók hada.

Boldog idők, amikor még az ajándéknál fontosabb volt az ünnep!

Ma is vagyunk, akik úgy várjuk és készülünk a karácsonyi csendre, a páratlan hangulatra, mint ahogyan 230 év előtt eleink tették. A különbség talán az, hogy fenyőt viszünk a szobába. Fát, amelybe nem lehet belekapaszkodni, de ha nincs, akkor hiányzik. Meg talán azért is, hogy legalább karácsony megszentelt napján elhagyjuk, lehet szebb, lehet jobb világ is.

A fentiekben bízva kíván áldott ünnepeket:

VERASZTÓ ANTAL

☞ az elfogadható, amely nem ellenkezik a Szentírással. Sőt, nemcsak mi, a reformáció népe látja ennek veszélyét. Mindenkinek figyelmébe ajánlok e témakörben egy nem protestáns szerzőt, Gál Pétert, akinek méltán híres műve, a „New Age keresztény szemmel” olvasásra érdemes. Maga az Úr Jézus mondta, hogy ő az ajtón keresztül közlekedik – az értelmünk ajtaján –, de a tolvaj, az ördög nem ezt használja, másfelől jön az ember életébe. A tudatmódosítás bármilyen szellemi módszerrel megengedhetetlen számunkra.

Nekünk tartózkodnunk kell mindenféle meditációs módszertől.

A nehéz helyzetben lévő embernek nemcsak azt kell megmondani, hogy mit ne csináljon, hanem azt is, hogy mihez, kihez forduljon. Az imádság igen is elengedhetetlen eszköz. Csakis Istentől várunk gyógyulást! Remélem, hogy nem szűkül tovább a hagyományos orvoslás útja, s mindannyian részesülünk azokban az áldásokban, amelyeket a nyugati keresztény orvoslás kínál számunkra.

LACZKI JÁNOS

Ószövetségi várakozás

Mert én új eget és új földet teremtek, a régire nem is emlékeznek, senkinek sem jut eszébe.

Ezért örövendjétek és vigadjatok mindörökké annak, amit teremtek. Mert Jeruzsálemet vigasságra teremtem, népét pedig örömmre. Vigadozni fogok Jeruzsálemmel, és örövendezni népemmel. Nem hallatszik ott többé sírás és jajgatás hangja.

Nem lesz ott olyan csecsemő, aki csak néhány napig él, sem öreg ember, aki magas kort nem ér. Mert a legfiatalabb is százéves korában hal meg, és aki nem ér meg száz évet, átkozottnak számít.

Házakat építenek, és laknak bennük, szőlőket ültetnek, és élvezik gyümölcsüket.

Nem úgy építenek, hogy más lakják benne, nem úgy ültetnek, hogy más élvezze. Mert népem élete oly hosszú lesz, mint a fáké.

Választottaim maguk élnek munkájuk eredményéből.

Nem hiába fáradoznak, nem veszedelemre szülnék, mert az ÚR áldott népe ez, ivadékaival együtt.

Mielőtt kiáltanak, én már válaszolok, még beszélnek, én már meghallgatom.

A farkas a báránnyal együtt legel, az oroszlán szalmát eszik, mint a marha, és a kígyónak por lesz a kenyere. Nem árt és nem pusztít szent hegyemen senki – mondja az ÚR.” [Ézs 65,17–25]

Kedves Testvéreim!

Ez a prófécia egykor a babiloni fogságból hazatérő zsidókat szólította meg. 70 éve élt már ekkor Isten népe idegenben, időközben három nemzedék váltotta egymást, senki sem volt köztük, akinek személyes emléke lehetett volna hazájukról. Ilyen helyzetben érte őket a szabadító szó, hogy hazamehettek őseik földjére, Izrael országába. A hazatérés, ha nem is annyira fájdalmas, de ugyanolyan fárasztó és ijesztő utazás volt, mint amikor elhurcolták őket a babiloni száműzetésbe. Át kellett kelniük Elő-Ázsia leghatalmasabb vizén, az Eufrátesz folyón, mintegy ezer kilométert tettek meg ismeretlen utakon, idegen ajkú népek között egy olyan cél felé, melyről csak családi hagyományból vagy szent könyveikből tudták, hogy ez a hazájuk. Bizonytalan volt, milyen életkörülmények várják őket, találnak-e biztos megélhetésre, mint fogadják őket azok, akik akkor az ország lakói voltak.

Remény és kétségbeesés között hanyódtak, amikor útnak indultak, rájuk fért a biztatás és a vigasztalás. Éppen ebben az

értelemben szerepel Ézsaiásnál a réginek és az újnak aszembeállítás: Felejtsetek el babiloni napjaitokat, ne a múlton tűnődjétek, ne gondolatok a régiekre, mert valami újat, annál sokkal pompásabbat teremtetek számotokra az Úr, olyan új életet ajándékoz nektek, melyhez semmikorábbi nem fogható. Ebben az egészen konkrét, helyzethez kötött értelemben hangzik el a próféciaiban az új égnek és az új földnek az ígérete: „új eget és új földet teremtek, a régire nem is emlékeznek”. A lábatok alatt új föld, a fejetek felett új ég, és az e kettőtől közrezárt világ tele van az új élet jeleivel: éltető vízzel, viruló növényzettel, mint Áprily Lajos „Március” című versének közismert soraiban:

*„Régi, kiszáradt
tó vize árad,
néma kutakban a víz kibuzog...”*

Az ígért földje teli van örömmel, egészséggel és egymással békén megférő szelíd állatokkal: „A farkas a báránnyal együtt legel, az oroszlán szalmát eszik, mint a marha, és a kígyónak por lesz a kenyere.”

Sajátos erről az ígéről éppen az orosházi szószéken beszélni, abban a gyülekezésben, melynek alapító egykor ugyanígy, remény és kétségbeesés között, hagyták el lakóhelyüket, s keltek útra arra a vidékre, melyről csak tankönyveik mondták, hogy valaha Magyarországszíve volt. Akkoriban viszont, a 18. század derekán inkább olyan mendemondák keringtek, hogy elvadult pusztá az a föld, hogy vize és levegője egészségtelen, belázasodik tőle az utazó, hogy éghajlata szélsőséges, a fagy hőséggel váltakozik, de mindegy, a török maholnap amúgy is visszatér és újra hatalmába keríti. Ilyen bizonytalan érzésekkel keltek át a Zombárol érkező családok a Dunán, zötykölődtek napokig lassú szekereiken a járattalan csapásokon és úttalan utakon egy kihalt falu felé, melyről legfeljebb annyit

tudtak, hogy a török pusztítás előtt Orosháza volt a neve. Mi más tartotta a lelket bennük útközben, mi más vitte el őket céljukhoz, mint az új égnek és az új földnek az ígérete, az, hogy Uruk új élettel képes őket megajándékozni. Amikor egyik este letelepedtek a zöld fűre, mely aznap éjjel a párnájuk is volt, új ég, új csillag ragyogott felettük.

Az új égnek és az új földnek az ígérete ugyanis, testvéreim, Ézsaiás próféciajában nem a távoli jövőnek, a távoli jövőről szól, hanem a jelennek, a jelenről, minékünk, mirőlünk. Azokat szólítja meg a próféta szájával itt az Úr, akik most hányódnak remény és kétségbeesés között, akik most szorulnak vigasztalásra, és most ad új földet lábuk alá, hogy ne botladozzanak, s most ad új eget a fejük fölé, hogy biztosan tájékozódhassanak.

Az égnek és az új földnek az ígérete, testvéreim, Isten hármas csodáját foglalja egybe, ezt a hármast tapasztalta meg Izrael népe, amikor hazatért a babiloni fogságból, ezt tapasztalták meg azok a magyar evangélikusok, akik 1744-ben telepedtek meg az orosházi pusztán, és ezt tapasztalhatja meg ma bárki, aki remény és kétségbeesés között hanyódván szorul Isten vigasztaló szavára.

Mert megtapasztalták elsőnek a teremtés csodáját, azt, hogy új élet sarjad a romokon: „Házakat építenek, és laknak bennük, szőlőket ültetnek, és élvezik gyümölcsüket.” Túl a túlélésen, a megélhetési gondokon, tartalommal teli élet kezdődik. Másodiknak megtapasztalták a szabadítás csodáját. Az örömet, hogy levethették végre testi és lelki béklyóikat, a legszemélyesebb érzéseiket gúzsba kötő törvényi korlátozásokat: „Mert Jeruzsálemet vigasságra teremtem, népét pedig örömmre”. És végül megtapasztalták a közösség csodáját, a békét, hogy testvérként élhetnek egymással: „Nem árt és nem pusztít szent hegyemen senki – mondja az ÚR”. Mert Isten új teremtése, testvéreim, nem ígér kevesebbet, mint az élet áldását, a szabadság örömét és a közösség békéjét, ezt a háromszoros csodát, s mindezt nem holnapután, nem a futurologusok galaktikus birodalmában, az utópisták mesterséges édenkertjében, hanem most, mert – ahogy Pál apostol fogalmaz – ma van a kegyelem ideje, ma van az üdvösség napja.

Új ég, új csillag ragyogott felettünk – mondja Odüsszeusz, a hajós Dante költeményében, az Isteni színjátékban (Pokol 26:127). A fejük fölé feszülő új ég – az Ézsaiásnál megígért új teremtés. A tájéko-

zódásunkat segítő új csillaghoz – Jézus-hoz mint hajnalcsillaghoz az imént gyülekezeti énekben is fordultunk. Isten hármasságát átélve, azaz életre elhívva, örömmel felszabadítva, megbékélt közösséggé formálva állunk már a Teremtő új földjén, s ígéretünk van rá, hogy ez az új föld nem fog ki többé alólunk: „Nem hallatszik ott többé sírás és jajgatás hangja.” Új ég, újcsillag ragyog már most felettünk. A régit nem emlegetjük, a régire nem is emlékezünk, senkinek nem jut eszébe.

Befejezésül egy személyes emlékemet szeretném elmesélni. Erre azért van szükségem, mert amit eddig most elmondtam az új teremtsérről, az, bevalom, nem pontosan ugyanaz, mint amit ki-ki erről eddig elképzelt, vagy most is gondol. Talán ezzel a rövid történettel sikerül elmagyaráznom, mi indít arra, hogy ilyen közvetlenül értsem, az értelmezést rövidre zárva saját magamra, ránk és mindannyiunkra vonatkoztassam a mai vasárnap észaiási ígését.

A nővéremet temették Sárszentlőrincen. Biztosan ülnek itt, akik emlékeznek rá, egy időben orosházi segédlelkész volt. Ahogyan leeresztették a koporsóját abba a fekete lőrinci anyaföldbe, melyet kapavégről én is olyan jól ismertem, akkor döbbsentem rá, hogy ő már Isten új földjében nyugszik, és persze az Isten új ege alatt várja a feltámadást. Akkor kezdtem felfedezni az új teremtés valóságát, itt karnyújtásnyi közelségben, elsősorban nem a temetőben, melyeket már a régiek is Isten szántóföldjének neveztek, hanem az élők világában, a hétköznapi életben.

Mert itt is új ég, új csillag ragyog felettünk, új föld dobog a talpunk alatt, az új teremtés árad, pezseg, virul, nyüzsg és zeng körülöttünk, testvéreim. Az örök élet, melyről templomainkban a mai vasárnapon emlékezünk meg, itt van elrejtve közöttünk.

Imádkozunk most abban a reményben, abban a bizakodásban és meggyőződésben, hogy mielőtt kiáltunk, ő már válaszol, még beszélünk, ő már meghallgat minket!

*Gyógyíts meg, Uram, akkor
meggyógyulok,
szabadíts meg, Uram,
akkor megszabadulok,
deríts fel, Uram, akkor felderülök,
tisztíts meg, Uram, akkor megtisztulok,
újíts meg, Uram, akkor megújulok.
Amen.*

CSEPREGI ZOLTÁN
rektor

(Elhangzott 2007. november 25-én,
az egyházi esztendő utolsó vasárnapján,
a teológusnap alkalmából.)

Az egyetlen üzenet

*„Hogy ugyanazt írjam néktek, az engem
nem fáraszt, titeket viszont megerősít.”
[Fil 3,1]*

A keresztyén embereknek bizonyos értelemben könnyű dolguk van, bármilyen témakörben kívánnak megnyilvánulni. Ugyanis bárholnán indulunk el, bármely gondolatkört akarunk körüljárni, mindig Jézus Krisztushoz jutunk, mindig Ő az evangélium, de hétköznapi dolgaink középpontja is.

Istennek egyetlen üzenete van a számunkra: Jézus Krisztus.

Ezekben az adventi hetekben is, mint mindig, Őt kell minél személyesebben, minél több oldalról bemutatnunk, Vele kapcsolatos tapasztalatainkról egymásnak beszámolnunk, hogy egymás hite, megtapasztalása által valóban tanuljunk, épüljünk.

Az a tapasztalatom, hogy mi, emberek sokszor nagyon sokáig, akár évtizedekig is botorkálunk a sötétben Isten dolgait, a megtérést, az újjászületést, a Jézussal való személyes találkozást, a Krisztust követő életvitelt illetően. Tesszük ezt legtöbb esetben úgy, hogy a lehető legjobb akarással, meggyőződéssel, jóhiszeműséggel azt gondoljuk, jó helyen vagyunk. Egy-egy élmény, megtapasztalás után úgy érezzük, már elértük a célt, már révbé értünk, megnyugodhatunk. Imádkozunk, kérjük Istent, hogy vezessen, hallgatjuk, netán olvassuk az Igét, tapasztaljuk is Isten gondviselését, hálások vagyunk Istennek az elvesztett jókért, úgy érezzük, szeretjük embertársainkat, örvendezünk lelkiélményeinknek. Sokszor azonban érzéseink, érzelmeink túlzott befolyással vannak ránk, nagyon is csak evilági dolgok körül forgunk, egyáltalán nem ismerjük magunkat és nem tudjuk, hogy a hit világa egészen más. Az üdvözítő hit egyedül és kizárólag Isten ígéreteire, az Isten Igéjére, Jézus Krisztusra épül és egyértelműen az eljövendő, mennyei országba juttatásunk a célja.

A tudatlanság idejét elnézi az Isten és sok minden „befér” az Úrhoz vezető utunkba. Jó és fontos, hogy segítséget kérünk és kapunk a gondviselő Istentől, és hálások vagyunk érte, mégsem gondolhatjuk, hogy ez elégséges Istennel helyes kapcsolatba jutásunkhoz. Ez még csak a kezdet! Innen tovább kell menni, hogy oda jussunk, amit Pál apostol így mond: „Serkenj fel, ki aluszol és támadj fel a halálból és felragyog tenéked a Krisztus.” [Ef 5,14]

Hogyan, mi módon jutok el ide, mit

kell tennem, hol van a megoldás? Vetődhet fel az emberben a kérdés.

Természetesen egyrészt Istennél van a megoldás, Ő tudja, hogyan fog további lépéseken keresztül vezetni, hogy tényleg felragyogjon a Krisztus és tényleg személyesen találkozunk Vele! Mindenki számára egyéni bánásmódja, módszere van. Mindenképpen gyermeki egyszerűséggel mondjuk el Neki, ha szeretnénk Jézus Krisztussal kapcsolatba kerülni. Egyetlen, egyszerű, szívből jövő fohászt, imádságot sem hagy Isten megválaszolatlanul!

Másrészt, általában véve megteremt az a körülményt, azt a lelki atmoszférát, azt a drága lehetőséget, amelyben Ő a legjobban, legközvetlenebbül meg tud szólítani, vagyis elérkezik hozzánk a megtérés legkedvezőbb alkalmá. Jézus Krisztus így szól hozzánk: „Térjete meg, mert elközélt a mennyeknek országa.” [Mt 4,17] Tudnunk kell azonban, hogy az irányítás az Ő kezében van, Ő kezd el keresni minket, mi mindig az Ő lépéseire válaszolunk. Nem akkor térünk meg, amikor mi akarunk!

Csendesedjünk el most ebben az adventben, vizsgáltsuk meg szívünket Isten Lelke által! Legyen ennek a karácsonynak az üzenetes számunkra az, hogy Isten országában, a Vele való kapcsolatunkban nincs úgy, hogy már nincs tovább! Mindig van lehetőség még meghittebb, még szorosabb kapcsolatra Vele. Engedjük nyugtalanítani magunkat, ne hogy álbékeességben, álnyugalomban tartson minket ami ellenségünk!

Tekintsük át eddigi életünket és gondoljuk át, hogy azok a bizonyos dolgok, lépések, lelki folyamatok megtörténtek-e bennünk, melyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy igaz legyen ránk az Ige: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.” [Gal 2,20] A cél ez!

Ezek után vegyük sorra a lépéseket, változásokat, melyek megtörténte nélkül nem lehetünk nyugodtak örök üdvösségünk felől.

Fontos, hogy tisztázódjon és letisztuljon a világnézetünk. Ha ez megvan, akkor jó felé lehet továbbhaladni. Csak jó alapról lehet jó irányba elindulni. Ugyanis tudnom kell, hinnem és meggyőződve lennem arról, hogy nem az evolúció véletlen terméke vagyok, hanem teremtés. Istennek egyedi, drága és szeretett teremtménye vagyok, akivel célja és terve van. Semmiféle zavaros is-is megoldással nem szabad megalkudni.

Lényeges és a legfontosabb dolog az

életünkben a megtérés. Megtérni Istenhez! Isten sokféle módon nyugtalanítja a szívünket, lelkiismeretünket, hogy rávezessen: Nélküle éljük az életünket és ez az Ő szemében bűn. Sokszor egyetlen, akár egészen hétköznapi bűnünk meglátása indítja a szívünket megtérésre. Lényeges, hogy a megtérés alapja bűnlátás, bűnbánat legyen. Ne vágyakozzunk valami nagy, katartikus élményre, Jézus Krisztus általában csendesen jön, kopog és bebocsátást kér, nem tör be az életünkbe.

Az előbbieken leszögeztük, hogy megtérni Istenhez mennyire fontos és ugyanilyen fontos hinni Jézus Krisztusban, mint Megváltónkban. A gyakorlatban a megváltás szükségszerű voltára sem olyan könnyű és egyszerű ráébredni. Sok esetben az igazi rászorultság érzése, az elveszettség átélése nehezen alakul ki. A legáltalánosabban könnyen átsiklunk ezen a területen, és felületes gondolkozással nem látjuk bűneink sokaságát, még kevésbé büntől megromlott lényünk mélységeit. Mivel azt megmondani és megmutatni önmagunknak, hogy kik is vagyunk valójában, egyedül a Szent Lélek képes, hallgassunk rendszeresen igehirdetést, olvassuk és tanulmányozzuk mindennap a Bibliát. Az sem mindegy, hogy ezt hogyan tesszük! Mindig nyitott szívvel és füllel, mindig készen a bűneink megítélésére az Ige és a Lélek által. Egyetlen megtartott bűn is bukást okozhat.

Szükség van egy igazi felülről születésre, újjászületésre. Amikor az embert a rászorultság tudata lesújtja, amikor vég-ső szükségbe jut, a bűnei súlya ráterhelődik a szívére, eljut a kicsiség, tehetetlenség nullapontjára, Isten beleplántálja az emberbe Szent Lelkét „*míg ki nem ábrázolódik bennetek a Krisztus.*” [Gal 4,9]

Jó és fontos dolog tisztába jönni azzal is, hogy Isten a teljes életünkre igényt tart a megtérés, újjászületés után. Az Ő Lelke által rendezni kell a múltunkat. Vagyis mindent, amit Isten Lelke bűnnek mutat meg, valljuk meg és egy életgyónással tegyük Jézus Krisztus vére alá a múltban elkövetett bűneinket. Továbbá kihagyhatatlan lépés az emberekkel szemben elkövetett bűneink elrendezése is, bocsánatkérés, eltulajdonított dolgok visszaadása stb. által. Azután még mindig kerülnek elő meg nem vallott és el nem rendezett bűnök, meg sajnós újakat is teszünk hozzá. Ezeket is folyamatosan mindig Jézus bűnbocsátó kegyelme alá tehetjük. Elmaradhatatlan tehát a lelkiismeretünk megtisztítása. Ne bagatellizáljuk el a bűnkérdést soha! A bűnt csak Istentől és embertől való bocsánatkéréssel és a bűnbocsánat elvételével rendezhetjük el végérvényesen. Amíg ezt meg nem tesszük, addig terheli lelkiismeretünket.

Ha múltunkat így elrendeztük, adjuk

át a jelenünket és a jövőnket is, újra és újra letéve azt Isten kezébe.

Most, hogy így áttekintettük a lépéseket, „próbáljuk meg magunkat, *„ha hitben vagyunk-e?”* [Róm 13,9] Ha el tudjuk azt mondani, hogy: volt az életemben „egy eddig”, „egy fordulat” és „egy ezután”, ha bizodalunk van az örök élet felől, békességünk van Istennel, hisszük a bűneink bocsánatát, tudjuk, hogy Isten Jézus érdeméért igaznak lát, megtisztított, örökbe fogadott, akkor igazán elrendeződött a kapcsolatunk Istennel. A folyamatok sokszor összerosódnak, nem biztos, hogy dátumszerűen tudjuk megtérésünket, újjászületésünket, de ha „*Ez a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk.*” [Róm 8,16], akkor ez biztos támpontja a hitéletünknek.

A Krisztus-követésnek, az új életben járásnak, a valóságos életváltozás kimunkálásának, mely a hívő ember életútja, sok-sok harca, küzdelme van! Itt értjük meg és sokszor elég nehezen jövünk rá erre a sarkalatos igazságra: ugyan megváltottak vagyunk, de a testi valónk bűnös maradt! A napi életgyakorlatunkban átéljük azt a fajta harcot, hogy „*nem a jót cselekszem, melyet akarok, hanem a gonoszt cselekszem, melyet nem akarok.*” [Róm 7,14–23] Naponta meg kell tagadnunk a saját akaratunkat, a kívánságainkat, átküzdenünk magunkat önmagunktól az Úrhoz és az Ő akaratához. „*Néki növekednie kell, nekem pedig alábbszállnom.*” [Jn 3,30]

A hitünk megpróbálása még egy nagy kérdés az életünkben, hogy az a hit, amit kaptunk és kapunk úgy növekedjen, erősödjön, mint minden a fizikai világban és nagykorú hívőkké válhassunk! A hit megpróbálása időbe telik és néha bűneink miatt hosszúra nyúlik. Ha mindjárt bátrak és határozottak lennénk, ha nem utasítanánk el belül a szívünkben a próbatételt, ha nem félnénk annyira a szenvedéstől, ha elhinnénk, hogy Jézus Krisztussal valóban győzhetünk, akkor nem tennék ki magunkat fájdalmasan nehéz helyzeteknek.

Sőt még azt is gondolom, hogy míg sajátos menekülési kísérleteket teszünk, különböző kitérőket, elhessegetjük magunktól az Úr kezét, olyan dolgokat zúdí-tunk magunkra, melyektől többet szen-

vedünk, mintha elfogadtuk volna a maga idejében a próbatételt, megálltunk volna szilárdan a hitben a kísértés idején és Isten megadta volna a kimenekedéshez való erőt is.

Péter apostol szerint „*a ti kipróbált hitek becsesebb a veszendő, de tűzben megpróbált aranyból.*” [1Pt 1,7] A megpróbáltatás állhatatossá tesz, az állhatatosságnak pedig nagy ereje és értéke van a hitéletünkben! „*Aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözüli.*” [Mt 24,13] Kérjük, hogy az Úr szabadítson fel a félelemtől és tegye készszé szívünket a próbatételekre! Továbbá maradjunk mindig alázasak, mert soha nem tudhatjuk előre, hogy milyen kísértések jönnek még az életünkben.

Végezetül: ugyancsak komoly és sok gondot okozó buktatója hitéletünknek az őszinteség hiánya. Isten előtt mindig legyünk őszinték, ne alakoskodjunk, ne színleljünk, tárjuk elé gyengeségeinket, hiányainkat. Leplezetlenül, „*pőrere*” vetkőzve mondjuk el Előtte, hogy mivel küzdünk. Egyrészt Ő mindent tud, másrészt, a legjobban tudja a megoldást és az oda vezető utat is. És ne próbáljunk meg hívő életet utánozni, mutatni olyat és azt, ami még nem adatott meg felülről nekünk. Sok energiát felemeszt a színlelés és megfosztjuk magunkat sok igazi lelki áldástól. Önmagunkat áltathatjuk, embereket becsaphatunk, de Istent nem lehet becsapni! „*Rossz irányba szökik a kilátástalanság alagútjából az, aki sokáig bírja a színlelést. A teljes siker csak a nagy vereség, a magunkban való csalódás után jöhet. Az alkalmatlanság olyan, mint az utiban a betli: csak bemozdva lehet vezetni nyerni. Lemenni egészen az örvény aljára, onnan elrugaszkodni. Ha véget ér a szkanderozás, csak akkor lehet énekelni: »Az én erőm erőtlenség által ér célhoz.«*” (2Kor 12,9 – Balczó András)

Nagyon egyszerűen, „*laikus*” módon, gyakorlatból próbáltam egy kicsi szeletét felvillantani Isten „*végéremehetetlen*” gazdagságának, mellyel keresi az életünket és várja a mi válaszunkat. A szándékom az volt, hogy „*kivilágoljék*”: krisztusivá lenni kizárólag felülről adatik nekünk, nem érdemek és cselekedetek által jutunk hozzá, szinte mindent Isten cselekszik és mindez egyedül Jézus Krisztusért, „*Ővele, Óáltala és Óreá nézve*” történik.

Nagy kiváltságunk nekünk, a kegyelem időszakában élőknek, hogy mi nem erkölcsi szabályokat, törvények sokaságát kaptuk, hanem Jézus Krisztust, aki nekünk az „*az, az igazság és az élet*”. Vele kell személyes kapcsolatba jutnunk és életközösségben élnünk. Isten adja meg ezt a nagy ajándékot minden vágyakozó szívnek!

Tettes vagy áldozat?

Az egészség és az élő hit összefüggései

A magyar sajtó különböző kiadványai riasztó adatokat közölnek hazai egészségügyi állapotunkról. Például az egyik nem régi HVG-számban egy olyan cikket olvashattunk, amelyben ez a mondat áll: „a rosszindulatú daganatok okozta halálozásban a magyar férfiak világszerte a nők pedig másodikak.” „Magyarország világszerte a tüdőrák okozta halálozások gyakoriságát tekintve is”, s ennek az okát abban látják a kutatók, hogy 1990 óta „anők körében megduplázódott a dohányzók száma”. S egy másik sajnálatos jelenségnek is szemtanúi vagyunk: „a felnőtt korosztályban ugrásszerűen megnőtt a depressziósok aránya is.”

Ugyanakkor nagyon szomorú az a megállapítás is, amit szintén az egyik hetilapban olvastunk, hogy „a kórházak és rendelők többsége siralmas állapotban van”, s ehhez még az is adalék, hogy „egy-egy vizsgálatért sokat kell utazni, és akkor sem biztos, hogy sorra kerülnek az orvosnál” a betegek. Egy szegeci napilap nemrég leírt egy esetet, amikor egy 67 éves férfi emésztési zavarai miatt szeretett volna orvoshoz fordulni, és „hiába várt két alkalommal is hét órán keresztül, hogy bejusson a szegeci szakkórházba, nem járt sikerrel.” Az illetékes klinika vezetője azt nyilatkozta, hogy sajnos „nincs elég orvos”.

Mi lehet az oka annak, hogy egyre betegesebb a magyar társadalom?

Fantasztikusan érdekes vizsgálati eredményt tett közzé nemrég a Magatartáskutató Intézet egyik vezető egyénisége, Kopp Mária. Ebből idézünk egy részletet: „A vallásosság a lelki egészség egyik fontos mutatója: számos vizsgálat igazolja a vallásosság, a vallási közösséghez tartozás egészségvédő szerepét. (Astrow és mtsai 2001, Culliford 2002, Fabrega 2002, Jarvis és Northcott 1987, Koenig 2001, 2002, Levin és mtsai 1997, Piko és Fitzpatrick 2004, Stawbridge és mtsai 1997, Wig 1999). Érdemes kiemelni, hogy a vallásgyakorlás mind az egészségi állapot, mind a lelki egészség minden vizsgált változója tekintetében egészségvédőnek bizonyult, vagy nem állt szignifikáns kapcsolatban egyes egészségi mutatókkal – tehát egyetlen esetben sem tekinthető rizikófaktornak. Ugyanez már nem ennyire egyértelmű a vallás szubjektív fontosságával kapcsolatban – néhány esetben a rossz egészségi és hangulati állapot és a vallás szubjektív fontossága között pozitív kapcsolatot találtunk.”

Más forrásra is leltünk, ahol pedig ezt olvastuk: „A vallásosok között (rendszeres templomba járók és imádkozók) kilencszer kevesebb volt a dohányzó. Vizsgálatokból kiderült, hogy csípőtörést (sic!) szenvedett betegek közül a mélyebb hitűek kevésbé voltak depressziósak, és hazabocsátásuk után járástávolságuk (!) hosszabb volt, mint a hitben kevésbé elkötelezettek!”

Különösen elgondolkodtató lehetne ez az adat: „232 elektív (= előzetesen tervezett) szívműtéten átesett beteg túlélési és felépülési arányát is vizsgálatnak vették alá. Eszerint a műtétet követő hat hónapban 21 beteg halt meg (9%). A magát mélyen vallásosnak tartó 37 beteg közül egy sem halt meg a 6 hónapos időtartam alatt. A havonta legalább egyszer templomba járó operáltak 5%-a halt meg. A templomba ritkán vagy soha nem járó betegek 12%-a halt meg 6 hónap alatt.”

Szívesen megemlíthetjük név szerint is az „Új ember” katolikus hetilapot, amelyben nemrég ezzel a címmel olvastunk elgondolkodtató cikket: „A hazugságok láncolata depresszióhoz vezet.” Az újság így kezdi a beszámolóját: „A Professzorok Batthyány Köre „Nyitott szemmel” című rendezvénysorozatának keretében belül Kopp Mária, a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetének igazgatója, lapunk szerkesztőbizottságának tagja, tartott előadást „Testi és lelki állapotunk összefüggései Magyarországon” címmel február 14-én, Keszthelyen. A professzor asszony előadásában többek között napjaink hazai közállapotát elemezte a tudományos kutató szemével. Kopp Mária a morális válság és a halálzási arányok közti összefüggésekről is beszélt.”

Szó nincs túlzásról, ha megállapítjuk, hogy a morális válság és a vallásos hittől való tragikus elidegenedés egyenes arányban van egymással. Ezzel is összefügg, hogy ha az Egyesült Államok népességi adatait hasonlítjuk össze a ha-

zaival, akkor kimagaslóan az Államok nyerik meg a versenyt, ahol közismerten 80% körül van az aktív vallásosság, amíg nálunk a legjobb esetben a 20–25%-ot is alig éri el, a mi vidékünkön ez pedig még sokkal rosszabb, nincs 10%-os.

Kopp Mária és munkatársai nagyszabású tanulmányában (Confessio, 2006/1) olvashatjuk a következőket: „A rendszeresen vallásukat gyakorlók naponta 43%-kal kevesebb cigarettát szívhatnak el, mint az országos átlag, a nem hívők 10%-kal többet. Ennek hátterében a leglényegesebb tényező, hogy a megbirkózási (coping) stratégiák közül az, hogy nehéz élethelyzetben evéssel, ivással vezet le a feszültségét, illetve az úgynevezett érzelmi, nem adaptív konfliktus-megoldási módok szignifikánsan gyakoribbak mind a nem hívők között, mind azok között, akiknek nem fontos életvitelükben a vallás.”

„A vallásosság tehát igen jelentősen csökkenti a legnagyobb népegészségügyi jelentőségű megbetegedések – a szív- és érrendszeri megbetegedések, daganatos betegségek – legfontosabb életvezetési rizikófaktórait, a dohányzás és kóros alkoholfogyasztás és az ezek hátterében álló nem adaptív megküzdési stratégiák gyakoriságát. A tömény alkoholfogyasztás mennyisége csak a vallásukat fontosnak tartók között volt szignifikánsan alacsonyabb, a vallásgyakorlás szerint nem találtunk különbséget.”

Talán így is hosszúra nyúlt ez az írás, de mentségünkre szolgáljon az a tragikus látvány, amit ma szerencsétlen hazánkban tapasztalhatunk.

Nagyon fontos lelki erőforrástól, lelki dolgoktól fosztották meg honfitársainkat. Például az élet nehézségeivel való „megbirkózási (coping) faktorok” egyik nagyon fontos lehetősége az imádság, amelynek kognitív (értelmi) szinten is komoly áthangolási képessége van. Igen ám, de élő istenhit nélkül imádkozni sem tudnak a fiataljaink, de felnőtt szüleik sem, sajnos kortársaink jelentős része sem, ezért a címben a fájó kérdés: az egyén „tettes vagy áldozat”? Önmagának ártó tettes-e szerencsétlen kortársunk, vagy egy hazug sátáni ideológiának az áldozata? Persze az utóbbi lehetőség nem zárja ki az egyén felelősségét, mert mindenkor meglenne a döntés lehetősége, ki nek-kinek önmaga érdekében.

RIBÁR JÁNOS

A magyar hősi halottak két temetője

„Mind hősök ők, mind férfiak,
Mind hű és hazafi...”

[Garai Gábor]

1914. június 28-án, Szarajevóban Gavrilo Princip agyonlőtte Ferenc Ferdinánd trónörökösét és feleségét. A Monarchia ezt követően július 28-án hadat üzent Szerbiának. Ezzel kezdetét vette a 4 évig tartó I. világháború.

1939. szeptember 1-jén a hitleri Németország megtámadta Lengyelországot és elkezdődött a II. világháború, amely Európában 1945. május 9-én, míg Ázsiában 1945. szeptember 2-án ért véget. Sok ezer ember (katona és civil) halt meg ezekben a világháborúban. Ezekből orosházi az elsőkben 1156 fő, a másodikban kb. 1000 fő. Milyen groteszk, a régebbit pontosan tudjuk hány, ám az utóbbiból csak körülbelül. Ez részben a múlt rendszer ún. elhallgatási félelme miatt volt.

Hogy milyen is volt és hogyan is hullottak az I. világháborúban az orosz fronton katonáink, azt Somogyváry Gyula „Virágozik a mandula” című könyvéből vett idézettel mutatom be:

„A Heller-szakasz nagy nehezen egy vonalba ér velünk, ám a fegyverészek nem tudnak kijutni az erdőszélről. Ki-kitörnek néhány lépésre, egyre ritkább rajvonokban, de aztán visszaperdül az egész, mint a karika. Mindig kevesebben rontanak ki, és még kevesebben iramodnak vissza. Visszaveti őket az irtózatos tűz. Hát arra lejjebb, Tereszakowicz felé mi lehet? Ahol legvadabban őrvölg az orosz gránátzuhatag? Fák, gyökeres tuskók, s hatalmas földkoloncok röpkölnék ott a légtérben, s hullanak vissza fekete porfellegekben. Istenem, én Istenem, mi marad meg ott?

S közben már fölöttünk is egyre szaporábban pukkadoznak a srappnelek, tüzes csattanással. Mögénk szórják golyózaporukat. Egyik elkapja a dragonyosok gépfegyverosztágát. Éppen az ezredes feje fölött villan el. Az osztág ordítva terül el a magas fűben.

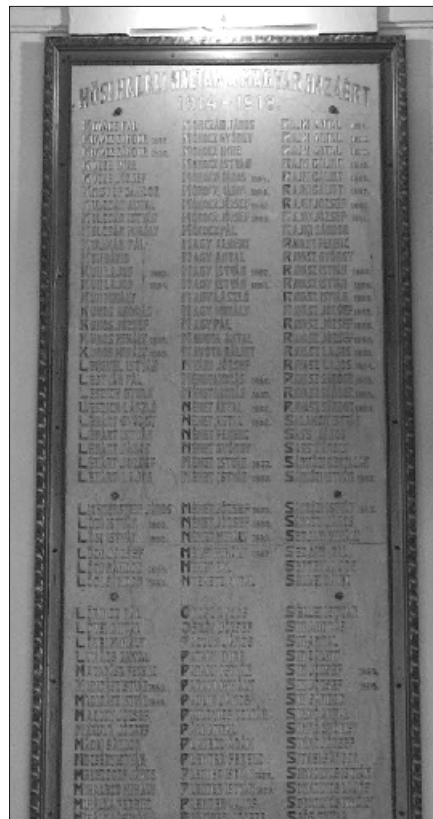
Mire az ezredes újra hátraint, már csak négy-öt ember ugrik föl. A páncélvívő, az állóvívő, a három lövész, a töltényes rakaszokkal. Az irányzó és a fegyvervívő véresen hempereg.

Már nem gondolkozom. Egyetlen

liüktetés és zsebongás az egész testem, minden egyes porcikámban érzem a szívem megriadt dobogását, s ami ezután történik, az már olyan, mint valami örült és zavaros film.

„Maschinengewehr, vorwärts!” (Géppuskával előre!), hallom az ezredes rekedt hangját... Egy szakállas hadnagy, az osztágparancsnok felkapja a gépfegyvert, átveti a vállán, s előrerohan. Mögötte az állóvívő, s egy löszeres. Zörögve vágódnak le mellettem. Lázasan dobják a fegyvert az állóvívőre, a hadnagy mögéje guggol, gyors rántással húzza bele a töltényhevedert és ta-ta-ta, dadog a géppuska kétségbeesett erővel...

A fehérhajú ezredes éppen felugrik, hogy tovább hajtsa embereit, de fél térdre téve visszazuhan. Szép fehér haján ömlő vér... Elhallgat a géppuska is. A szakállas hadnagyot torkon lőtték. Ott vonaglik a fűben. A szája tátog, levegő után kapkod, de nincs hangja. Látom Kocsist is a „szürkekék” közül hátramaszni. A bal lábát tehetetlenül vonszolja maga után...”

Hősi halottaink névsora
templomunkban (részlet)

Íme, ebben a pár sorban próbáltam bemutatni, milyen is a háború. Tudom, hogy az idősek közül többen mondják: „tudjuk, átéltük”, de a fiataloknak fogalmuk nincs, milyen az, amikor a golyók füttyülnek, a bombák robbannak körülötünk. Ezért írtam le ezt „ízeltőnek”.

Halottak napján nemcsak a család halottainak sírját, hanem a hősök temetőjét is felkerestem. Kevesen tudják, hogy az alvégi temetőben a bekerített II. világháborús hősök temetőjétől nem messze van az I. világháborúban elesett és hazakerült hősi halottaink sírja. Az I. világháborúban nyugszik Kiss Ferenc nagybátyám, a II. világháborúban Fazekas József (az első sorban) az öreg, limanowás huszár pihenő örök álmát.

Az I. világháborús, csaknem 100 éves temető jobb sorsra érdemes. Hős katonáink a legtöbbet, az életüket áldozták a hazáért, így értünk is, hogy itt élhessünk, mint magyarok. E temető részben a sírok olyan elhanyagoltak, gondozatlanok, hogy az már szégyen ránk, orosházira. Ez váltotta ki belőlünk, Dr. Kiss István unokaöcsémről, feleségéről, dr. Kuthy Enikőből és belőlem, hogy mozgalmat indítsunk el a két hősi temető rendbetételére és védetté nyilvánítására. Első lépésként a temetők rendbetételét tűztük ki célul, majd az I. világháborús résznek a bekerítését is, a fejfák feliratának felújítását (amíg olvashatók). Ezt követné mindkét temető védetté nyilvánítását.

A feliratok felújításához megkeressük a Szegedi Művészeti és Kőfaragó Iskolát, hogy diákjaik a nyári szünetben, üzemi gyakorlatként végezzék el. Elhelyezésükről a Kossuth Lajos Közoktatási Intézmény kollégiumát kívánjuk megnyerni, míg az ellemzést az önkormányzat révén szeretnénk biztosítani.

Az Orosházi Evangélikus Gimnázium igazgatója, Jantos Istvánné és a Kossuth Lajos Közoktatási Intézmény igazgatóhelyettese, Gógh György pozitívan állt mellénk: diákjaikkal a tőlük telhető segítséggel vesznek részt. A város önkormányzata is magáévá tette elképzelésünket, javaslatunkat.

A munkálatoknak nyilván anyagi vonzata is van, amihez a lakosság, az önkormányzat segítségét kérjük. Az adományozás módját később, ugyanezen a helyen is közöljük. Minden forint segíti e nemes cél megvalósítását. Ehhez kérjük Orosháza lakosságának megértő támogatását. Reméljük, ez nem pusztába kiáltott szó!

Dr. KISS A. SÁNDOR

Egyszer volt Selmecen...

... Petőfi Sándornak két orosházi osztálytársa

A forradalom és szabadságharc költője 26 és fél éves korára világirodalmi rangú, befejezett életművet hozott létre. 1842 májusában látott napvilágot első verse és 1849 júliusának végén a haza szabadságáért vállalt és le is írt fogadalmait már halálával szentesítette.

A képzelet szárnyán repülünk el a felvidéki Selmecebányára, ebbe a gyönyörűséges hegyek között fekvő, bányászatáról és iskoláiról híres varázslatos kisvárosba, ahol Petrovics Sándor 1838/39-ben az újonnan felépített evangélikus líceum növendéke és a Magyar Társaság tagja volt.

Selmecebánya (Banská Štiavnica) ma is őrzi azt az évszázados hangulatot műemléképületeivel, templomaival (köztük a 18. században épített evangélikus templommal), kanyargós kis utcáival, amit még Petőfi is látott.

Csáky Károly művelődéstörténésznek köszönhetjük, hogy eddig teljesen ismeretlen dokumentumokat kutatott fel a Selmecebányai Evangélikus Egyházközség levéltárában, amit 2004-ben Duna-szerdahelyen tett közzé. Vannak köztük orosházi vonatkozások is. Beiratkozáskor a líceum egykori anyakönyveibe latinul vezették be a tanulókra vonatkozó adatokat, saját bemondásuk alapján. A fent említett tanévben olvashatjuk azt, hogy felvették az iskolába Petrovics Sándor evangélikus vallású növendéket, aki Kiskőrösön született, édesapja Petrovics István, hentes és mészáros foglalkozású, szabadszállási lakos. A bejegyzés dátuma 1838. augusztus 31-e, amikor a fiú 17 évesnek vallotta magát (nem magyarázhatjuk ezt mással, minthogy az akkor még csak 15 éves és 8 hónapos önöregítő ifjú talán hamarabb szeretett volna bevonulni katonának). Aszódról érkezett Selmece, a „humanisztikus tagozat” első évfolyamába, a „rhétori” osztályba.

Az osztálynév sor tanulmányozása közben jött a váratlan meglepetés, amiről eddig a legrészletesebb, a Petőfi életét napról napra feldolgozó monográfiák sem tettek említést. A 37-es névsorban, ott fent, Hont vármegyében, távol Békéstől, két orosházi ifjút is találtunk: *Argai Jánost* és *Székács Pált*. A helytörténettel foglalkozók ugyan mindkettőjük nevét ismerték, csak azt nem gondolták, hogy ők ismerték Petőfi Sándort. Nézzük, mit sikerült összeszedgetnünk e két orosházi nem mindennapi életpályájáról?

Az Argai név 1785-től található meg az orosházi evangélikus anyakönyvben,

ekkor kötött házasságot Argai János szobmester Hladki Máriaival. A „mi” Argai Jánosunk 1820. január 20-án látta meg a napvilágot Orosházán, szülei Argai Pál és Polonyi Judit. A kereszteleési anyakönyv szerint 12 gyermekük született, János volt a legidősebb, legkisebb testvére 1846-ban (tehát 26 évvel később!) jött a világra. Közülük – a bejegyzések szerint – gyermekkorukban hatan meghaltak.

János, az akkor még gyermekcipőben járó szarvasi gimnáziumból ment Selmece, és egy jegyzőkönyv szerint 1838. október 31-én a Nemes Magyar Társaságban „*példás szótehetséggel gyönyörködtette*” a tagokat.

Tanulmányainak befejezése után az 1840-es évek közepén Argay (ekkor már y-nal írta a nevét) Pesten tanított az evangélikus egyház középiskolájában, sőt egy bibliográfia szerint a Tavasi Lajos által szerkesztett és 1846–1848 között megjelentetett *Nevelési Emléklapok* című szakfolyóirat munkatársa volt.

1848-ban, mint a pesti evangélikus iskola tanítója, csatlakozott a forradalomhoz, a Habsburgok trónfosztását lelkes verssel köszöntötte a Táncsics Mihály névvel jelzett *Munkások Újságában*. Ugyanott, az 1848. november 7-ei lapszámban levelet írt az orosházi önkényeskedő vezetőkről, megállapítva: „*e hazában mindenki polgár, és pedig szabad polgár, ki felett csak a tömeg ítélhet, nem pedig egyes emberek.*”

Orosházán eközben 1848. november 27-ére, hatalmas feszültségek közepette, hívtak össze egy népgyűlést, ahol még súlyos tettelegességre is sor került. Jugovics József szolgabíró, a Kossuth Lajos barátságá val büszké lke dő Ágo sto n György esküdt vezetésével megtámadták, földre tiporták, ütötték, vágták, míg végül a szolgabíró a vasajtós kasszaszobába menekült. A nép közben kint – ol-

vashatjuk Jugovics jelentésében – az egyik jegyzőt kicsapta „*és helyette egy országos lázító, bizonyos Argay János nevű, Pesten csavargó egyént választottak*”. Ágoston 1848 decemberében a megyei fenyítő törvényszéktől 2 és fél évi börtönt kapott. Úgy vallott, azért ajánlotta jegyzőnek Argayt, mert bízott abban, „*hogy Argay kiviszi az orosházi népet minden bajból, s megtisztítja Orosházát a metternichi politikától*”.

Közben Pesten az evangélikus iskolát átalakították és a középiskola első osztályának vezetője Argay János lett, aki 1849-től a felsőbb osztályokban mint helyettes tanár működött. Tavasi Lajos igazgató eltávoztával Kánya Pált bízták meg az igazgatói teendők végzésével, aki Melczer Lajos tanártársával és a helyettes tanárok (Argay János, Ballagi Károly, Batizfalvi István) közreműködése mellett fenn tudta tartani a gimnázium jó hírét – olvashatjuk *A budapesti ág. hitv. ev. főgimnázium története* című, 1895-ben kiadott munkában.

Argaynak még volt egy, az orosházai emlékezetére méltó tette, hiszen több forrásból tudjuk, hogy ő volt az, aki Győry Vilmos egykori jeles lelkészünket megmentette az elkallódástól. Szegényné lett szülei éppen könyvesbolti munkára akarták beadni a hatodik gimnáziumot kiemelkedő eredménnyel elvégző fiút, mikor Argaynak sikerült meggyőznie aszülőket a tanulás folytatásáról, így két év múlva, 1854-ben Győry Vilmos kitűnően leérettségizett.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtárának régi kéziratai között találhatóunk egy *Szónoklatlan* című kötetet, melyet – mint a címlapon olvashatjuk – Argay János úr alatt, 1854-ben Pesten, Balogh Tihamér jegyzetelt le Argay előadásai nyomán.

Argay írt a *Vasárnapi Újság*ba is, mégpedig az iparosok taníttatásának fontosságáról: „*szükség tehát először is az egész nemzet gyermekeinek erre irányzott neveltetése*”, fontos, hogy „*az ipar iránti vonzalom és szeretet mély gyökeret verjen szívében*”.

Halálát is a *Vasárnapi Újság* 1864. március 27-ei számában találtuk meg. „*Argay János, a pesti evang. elemi iskola egyik oktatója, hosszú, súlyos betegség után, e hó 12-én befejezte a nevelés terén, munkás életét*”. Élt 44 évet.

Petőfi másik orosházi osztálytársa Selmecebányán Székács Pál volt. Székács 17 évesnek vallotta magát a beiratkozáskor, pontosan 1821. január 25-én született

Orosházán, Pál napján. Apja, Székács János tímármester, édesanyja Plenter Éva. Érdekes, hogy a Székács család az 1700-as évek utolsó harmadában ugyanúgy a felvidéki Liptó vármegyéből ereszkedett le Orosházára, mint az Argai, az Ilovszki, az Oskó vagy a Pálka családok.

Székács Pál bátyja volt Székács József (1809–1876) a későbbi püspök, Orosháza egyik legnevesebb szülője. Nyilvánvaló, hogy az ő kiemelkedő szellemi képessége ösztönzőleg hatott a 12 évvel fiatalabb Székács Pálra is, aki a középiskola elvégzése után a jogi pályára ment, ügyvéd lett. Az irodalom mindig érdekelte, bizonyára volt pénze is, hiszen 1847-ben Pesten kiadta Zrínyi Miklós *Minden Munkáit* két kötetben.

Gondolkodását megváltoztatta 1848. március 15-e, a magyar forradalom kitörése. Fennmaradt egy Székács Pál-cikk a *Reform* című lapban, amely a márciusi ifjúság orgánusaként született meg. Mint írják, Székács Pál ügyvéd Békés megyéből küldte be az egyetlen olyan írást az 1848. június 1-jei lapszámba, amelyik a békési parasztok elégedetlenségéről ad hírt. Közlebről arról, hogy nem akarnak nemzetőri szolgálatot teljesíteni, mivel a hús- és italmérés földesúri regálé, kiváltságos haszonvétel maradt. „Mit az állam jogtalanul adott egyeseknek – írja Székács – azt, mihelyt a közjó megkívánja, visszaveheti: én bízom a jövő országgyűlésben, hogy a regáléknek a földesúr általi kizárólagos gyakorlatát el fogja törölni, és pedig kárptólás

nélkül, mert ez nem bír az úrbér természetével”.

Azt tudjuk Székács Pálról, hogy 1848 júniusában önkéntes az 1. honvédszászlóaljban, majd a Jellasics elleni nemzeti önvédelmi harcok során tizedessé léptették elő. 1848. október 15-étől hadnagy a 49. tartalék- és kiképző honvédszászlóaljban, 1849. március 8-ától főhadnagy ugyanitt, Asbóth tartalékhadosztályában. Július 7-étől százados, zászlóalja 3. századának parancsnoka a II. hadtestben, Komárom várának 1849. október 2-ai feladásáig, amikor a császári seregek szabad elvonulást biztosítottak nekik.

A szabadságharc bukása után visszavonult, feleségül vette Kovács Saroltát (1830–1890), Kovács János helyi evangélikus tanító testvérét. Neve szerepel Szinyeyi József irodalmi lexikonában, több írása jelent meg fővárosi és vidéki lapokban. *Honvéddal* című versét legutóbb *A szabadságharc népköltészete* című kötetben jelentették meg.

Az 1872-től megszervezett orosházi járásbírószágon aljárásbíró, majd járásbíró. 1893-ban innen nyugdíjba vonult, ismét ügyvédi munkát vállalt, Békés megye legtöbb adót fizetői közé került.

Hat gyermeke született: Vilma (1853–1940), Vangyel Pálné Emma (1854–1929), dr. Féderer Ferencné Etelka (1857–1945), Szórády Istvánné Irén (1862–1949), Perger Elemérné Jolán (1867–1923?) és Pál (1864–1927), aki járásbíró volt.

Az *Orosházi Újság* egyszer leírta, hogy

Székács Pál becses szabadságharcos ereklék birtokában van. Félte őrizte többek között az 1. honvédszászlóalj által sok diadalmas csatában meghordozott lobogó egy darabját és a Haynau által agyonlövetett Szacsvey Imrének a sajtószabadságról írt füzetének egy példányát. Megőrizte Klapka György tábornok utolsó napi-parancsát, amelyet Komárom várában a Székács vezénylete alatt álló hadtest számára bocsátott ki.

1900-ban Budapestre költözött és itt halt meg 1908. október 20-án, életének 88. esztendejében.

Nem tudjuk, Argay János vagy Székács Pál találkozott-e még Petőfivel Selmec után. Az biztos, hogy mindketten a forradalom és szabadságharc rendíthetetlen hívei voltak. Kik szerepelnek további osztálytársaik között Selmecen? Baross Károly, aki evangélikus lelkész volt Bánfalván, a mai Gádoroson, de itt van Delhányi Zsigmond Csövárról, Jamriska János Klenócról, Soltész György Tótkomlósról, Szeberényi János Selmecbányáról, Szeberényi András Pestről, Tessedik Imre Nyíregyházáról. Mindnyájan Petőfi osztálytársai voltak, és mindnyájan evangélikusok. Érdekes feladat lenne a többiek rövid pályaképét is felkutatni, mi lett velük, mit jelentett nekik a szabadság szellemű protestáns iskolákból a közös indulás, hogyan álltak helyt a 19. század viharában?

KOSZORÚS OSZKÁR

Tévutak és az Út

Mindannyian járunk valamilyen életutat: keresve az út célját. Mindenki a boldogságot, egyensúlyt akarja, teljes életet szeretne élni. Vajon melyik a célravezető, jó út?

Vannak, amelyek sötét erdőbe, mocsaras lápba, halálos szakadékba vezetnek. Olykor nem is tűnnek annak, nehezen felismerhetők. Milyen veszélyesek ezek az utak! A képtől elszakadva, a körülöttünk lévő életre gondolok. Nagyon sok a megtévesztő, hamis szó. Felületesen hallva, olvasva, nézve „igazinak” tűnnek.

Érdekesnek, izgalmasnak, olykor tudományosnak tűnő fogalmak, tevékenységek ezek. Mire gondolok?

Van, amiről a józan szemlélő azonnal látja: hamis, nevetséges csalás, kóklerkedés (kártvagyóslás, horoszkóp, távgyógyítás). Lehet vele akár játszani is. De NE! Mert igaz, az egyik fülünkön be, a másikon ki – mondják sokan –, de valami mégis bennmarad a tudatban... Milyen lesz a hetem, hogy is mutatja a horoszkóp?

Van olyan tévtanítás, amely tudományosnak tűnő ruhát hord: ingajelzés, reinkarnáció, agykontroll...

Van olyan, amelyik „édes szavakba” öltözik: jóság, megértés, mindent elfogadás összemosása... Ahol nincs NEM, nincs határozott IGEN.

Miért kiáltom féltőn, óvón, ne essünk ebbe a csapdába, amit ma nagy betűkkel így hirdetnek: EZOTÉRIA? Mert egy terjedő, veszedelmes eszmerendszer ez, mely nagyon megtévesztő. Úgy tűnik, lelki dolgokkal, vallással (?) foglalkozik. Mindig is létezett, de ma hirdetni, árusítani divattá lett.

Minél nagyobb a tudatlanság, annál nagyobb a térhódítása, olykor talán a kereső ember kapkodása ez. A Sátán nagyon szeret báránybőrbe bújni. Arra sem rest, hogy Isten szavával játszadozzék. Odaadjuk a kisujjunkat, de ő az egész lényünket akarja. Ő a nagy „szétdobáló”, hogy higgyünk a beavatottság ördögi misztériumában, ami lejjebb és lejjebb

visz: mágia, szellemidézés, s nem is akarom tudni sem, mi minden meg.

Ezért ez a jalkiáltásként hangzó cikk – épp egy adventi számban – szeretetből, tapasztalatból, féltésből és reménységéből. Látjuk ezt a lehúzó hínárt, az erkölcs romlását, az igazi értékek devalválódását, nemcsak az egyén életében, hanem a társadalomban is.

De Isten mindennél hatalmasabb! Ő vigyáz az útra, ajándékoz, és egészen másként szeret. De a kiáltást ránk bízta, olykor a gyenge emberi szóra.

Jó lenne csak Róla írni, Vele foglalkozni!

Ő felkínált nekünk egy utat, ami hozzá visz. Életet, örömet, s ha fájdalom ér, ad erőt elviselni. Ad derűt, jó mosolyt, lelki békességet, akarást, alkotókedvet. S a mindennél jobbat, az Ő közelségét, az örök életet. Nem volt könnyű ennek az útnak az építése: Jézus kellett hozzá. De ez az egyetlen lehetőségünk. Ő mondja: „ÉN vagyok az ÚT, az igazság és az élet; senki

Monológ

Még kora reggel volt, amikor elindult. Lábai alatt recsegett a hó, hideg szél fújt, szinte senki nem járt az utcán. Mondta a felesége, hogy ne menjen, de ő mégis elindult. Meg kellett nézni a helyet, ahová a 10 órás temetésen a halottat elkíséri...

Jó pár éve csinálom már, szinte rutinból mennek a dolgok. Most meg már az unokám is segít, keres nekem egy-egy verset, hogy változatosabbá tegye egy kicsit a szertartást. Nincs nagy különbség közöttük, talán csak az, hogy fiatal volt-e az elhunyt vagy idős, na meg persze a családjuk, akik itt maradtak. Akinek van családja, arra sokáig emlékezni fognak, azért is találtam ki azt, hogy „addig élnek, amíg emlékeznek rájuk”. Ez olyan jól hangzik, szeretik is hallani, sőt bizonygatják is, hogy soha nem fogják feledni, még a fejfára is felírják, sőt, egyre többen megjelentetik már az újságban is, hogy még mindig emlékeznek rá.

Ez a pap, ez a csuhás meg azzal ámitja az embereket, hogy van örök élet. Ugyan már, alig egy pár hét, és semmi nem lesz belőlük ott a föld alatt. Na, nem is hiszik

el neki sokan, azért hívnak engem. Azt mondják, ha lenne Isten, akkor nem vette volna el.

Mindegy, nekem ez így nagyon jó. Most az unokámnak ígértem ezt a pénzt, mert sokat segített, új gondolatokat mondott, mégiscsak egy tanult gyerek, jobban forgatja a szavakat, változatosabbá tette a mondanivalómat, ne mondják azt, hogy mindig ugyanazt mondom. Már csak azért se, mert egy tanárnő is elkezdte magát hirdetni, hogy ő is vállal temetést, és mi van, ha az szebben beszél, ha többen fogják hívni? Akkor hogy fogok a fiamnak besegíteni az autóvételbe? Ez a kicsi nyugdíj nem sok mindenre elég, igencsak meg kellene húzni magunkat a feleséggel, hogy meg tudjunk élni belőle, és akkor még ott vannak a gyerekek.

Már elég jól bent járt a temetőben, nézte a sírokat. Sokra rá volt írva hogy „Feltámadunk”.

Ezt is biztos a csuhástól hallották. Egyszer én is elmentem meghallgatni egy egyházi temetést. Megálltam hátul, hogy ne nagyon lássanak. Hát, nem mondom, azok az énekek elég szépek voltak, meg ugyan énekszóval kísérték a halottat. Aztán vettem én is a kismagnómat, hogy szóljon a zene, mikor nem beszélek, tetszett is az embereknek...

Na, mi ez már megint? Napok óta szorongatja a mellkasomat valami. Na, nézd már, alig kapok levegőt! Mindegy, haladni kell, mert utána még haza kell menni átöltözni, mire jön értem az autó. Meg különben is, azt mondták a hozzátartozók, hogy egy rendes temetést szeretnének, ezért is jöttem ki megnézni, hogy biztosan rendben legyen minden.

Na, nézd már, megint szorongatja a mellkasom, de már a lábam sem akar engedelmeskedni.

Pont egy nagy kereszt volt az egyik sírnál, oda letelepedett, hogy megpihenjen.

Már megint szorongat és egyre jobban, még a végén nem tudok hazamenni. Legalább jönne valaki és segítene! És mi van, ha egyáltalán nem tudok hazamenni

– és mi van ha... Az nem lehet, ilyen könnyen nem hal meg az ember, még ha hetvenen felül is van. De ha mégis?

Az a csuhás azt mondta, hogy van túlvilági élet, valami mennyországról beszélt, igaz azt is mondta, hogy oda csak Istenben hívő emberek jutnak. De akkor mi lesz énvelem? Nekem azt mondta máskor, hogy nincs jogom másokat temetni, mert csak az temethet, akit a JÓISTEN ezzel felruház, és engem nem ruházott fel. Még azt is mondta, hogy badarságot beszélek a temetésen, félrevezetem az embereket, hogy nincs földön túli élet. Meg hogy el kell számolnunk majd az életünkkel odafent.

Egyre jobban fáj a mellkasom. De jó lenne, ha valaki segítene, még a végén itt fogok megfagyni!

Azt mondta a múltkor a szomszédasszonyom, hogy ő mindig a JÓISTENHEZ szokott imádkozni, mikor valami gondja van, és állítólag meg is hallgatja. Na, én nem igazán hittem benne. Mondtam is, hogy bolond asszonybeszéd.

Elviselhetetlenül fáj már és teljesen össze vagyok fagyva, kocognak a fogaim a hidegtől.

Mi van, ha mégis igazat mondott a szomszédasszony? Lehet, hogy a csuhásnak is igaza van? Lehet, hogy van odafent egy másik világ és én is oda kerülök? És mi van, ha bűnösnek találnak? Valahol hallottam a rádióban, hogy egy ember az utolsó percekben tért meg és a papnak az volt a véleménye, hogy Isten megbocsátotta a vétkeit.

De hogy is van az az imádság? Valamikor édesanyám tanította nekem, hátha fel tudnám még eleveníteni: „Mi atyánk, aki a mennyekben vagy...”

Nyolc óra volt, amikor a sírásók kimentek a temetőbe. Elkezdtek készülni a délelőtti temetésre. Ma megint az öreg fog temetni. Gondolták, előbb megnézik a sírhelyet, hogy nem hordta-e be nagyon ahó. Már messziről látták, hogy az úton fekszik valaki, siettek, hátha még életben találják. Mikor odaértek, akkor látták, hogy az öreg az. Fagyott kezeivel átölelte a keresztet, ujjai össze voltak kulcsolva, de már nem élt.

RÁSKI

☞ *sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.” [Jn 14,6]*

Hogy lehet ezt az utat megtalálni? KEGYELEMBŐL. Azután meg kell tanulni járni ezen az úton: először talán apró lépésekkel, mint a gyermek. Megtanulni járni, igen!

Ehhez segít az igei szó, nap mint nap előttünk van az írás: tudakozzuk! A jó könyvek – válogassunk! Példa: hiteles, úton járó emberek segítők, testvéri szava, imádsága: forduljunk hozzájuk! Igyunk a tiszta forrásból! Csobog áradóan, üdítően, ingyen. Mennyi drága lehetőség! Miért is innánk a tévtanítások zavaros vizéből?

Ezért hát „Kiáltás város!” (SZ. M.) Akinek kiáltani kell, tegye azt, akinek tanítani, legyen abban is kitartó, akinek tanulni, legyen abban is hűség. A feladatát mindenki csak az úton való járáskor tanulhatja meg.

Kérjük Istent: a drágán vett kegyelemből tartson meg és vezessen, lássuk, érezzük az Ő szeretetét, amely megtestesült Krisztusban.

Evvel a könyörgő reménységgel kívánok szeretett mindnyájuknak áldott adventet – megérkezést.

MUSZTAFÁNE HORVÁTH GYÖRGYI

KEDVES NYUGDÍJAS TESTVÉRÜNK!

Szeretné még tartalmasabban eltölteni nyugdíjas éveit? Szeretne megbízható és kedves segítséget kapni otthoni munkái elvégzésében? Ha igen, akkor fogadja el a Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat segítségét! Ismertetőnk a 25. oldalon olvasható.

Adatok Székács püspök családjának előtörténetéhez

Kívételiesen jeles évfordulóhoz közeledik Magyarországi Evangélikus Egyházunk, ami bennünket egészen közelről érint. A püspökké emelkedett Székács József ugyanis Orosházán született 1809. február 2-án. Hamarosan 200 esztendeje lesz ennek!

Bizonyára elindulnak a készülődések a méltó megemlékezésre egykori szülőhelyén Budapesten, a Deák téren, valamint szülővárosában is. Ami folyamatban van: Székács püspök eddig kiadatlan *Naplójának* megjelentetése.

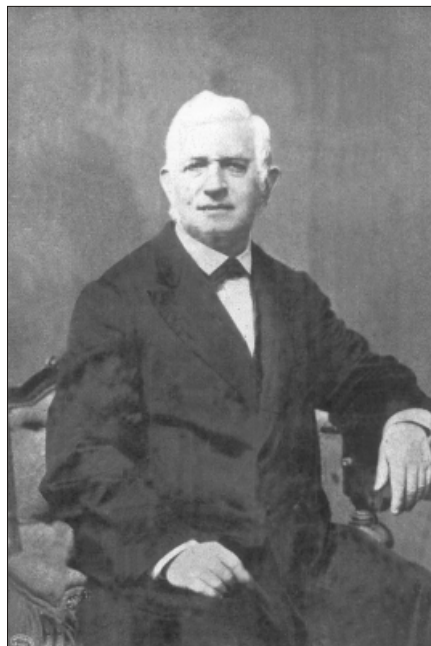
Villantsuk fel egészen röviden Székács József gazdag életpályájának jelentősebb állomásait!

Az iparoscsaládból származó Székács az elemi iskolát szülőfalujában, a gimnáziumot Mezőberényben, bölcsészeti és teológiai tanulmányait Sopronban végezte. Öt évig a gazdag szerb Nikolics család egyik fiát nevelte Temesváron, Karlócán, Pesten, majd Eperjesen. 1835-től nyugat-európai egyetemeken tanult és különböző országokban utazgatott. Lipcsében filozófiai doktori címet szerzett. 1836-ban látott napvilágot úttörő jelentőségű műfordításkötete, a *Szerb népdalok és hősregék*, az akadémia ekkor levelező tagjává választotta. 1837-ben az alakuló Pesti Magyar Evangélikus Egyházközség első lelkesének hívták meg. 1843-tól 1848-ig Török Pállal együtt szerkesztette a *Protestáns Egyházi és Iskolai Lapot*. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc lelkes támogatója, a bukás után bujdosni kényszerült, nehezen kerülte el a megtorlást. Később is megragadott minden eszközt a magyar hazafias szellem és a protestáns öntudat éllesztésére. 1860-ban bányakerületi püspökké választották. Lelkiismeretesen végzett napi munkája mellett tudatnyi önálló kötete került ki a nyomdából: egyházi beszédei, imakönyvei, műfordításai. 1865-től 1869-ig az orosházi választókerület országgyűlési képviselője volt. Életének utolsó éveiben a jénai egyetem teológiai doktori címmel tüntette ki, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjává választotta, királyi tanácsosi címet és Lipót-rendjelet kapott.

Életpályájáról és munkásságáról számos jeles írást publikáltak: Győry Vilmos már 1877-ben, Benkő István 1901-ben, Zsilinszky Mihály 1909-ben, a *Székács Emlékkönyvben* Törteli Lajos és Gáncs Aladár 1912-ben szólt róla. Legutóbb Elek László jelentette meg *Székács József*

(1809–1876) című értékes és alapos monográfiáját, 1994-ben. Egyikük sem vizsgálta azonban a családi hátteret, egészen kis utalásokat tettek származására, szüleire, nagyszüleire, testvéreire, gyermekeire vonatkozóan. Ezt a hiányt ismerte fel dr. Salacz Pál, aki még 1969-ben összeállította *A Székács család leszármazása* című, sok munkával járó, a téma ismeretéhez nélkülözhetetlen adattárát. Ezt a familia korai éveire vonatkozóan e sorok írója a helyi evangélikus egyházközség születési, házasságkötési és halotti anyakönyveiből itt-ott kiegészítette és pontosította.

Úgy érezzük, hogy az Orosházán élő hely- és egyháztörténettel foglalkozóknak ilyenformán is kötelessége hozzájárulni a Székács-kutatáshoz. Természetesen nem csak a jeles szülöttekre vonatkozóan tartjuk fontosnak a családi adalékok összegyűjtését. Mind szélesebb körben terjed az a nézet, hogy egy művelt ember a világ, az ország és a lakóhely történetének ismerete mellett három-négy nemzedékre visszamenően számon tartja és feljegyzi őseit is. Ezt felismerve többen kínálják interneten családkutatói szolgáltatásaikat. Találhatunk Gyökerek Ősfakutató Centrumot, Őskereső, rokonleső rovatot, netes családfakutatást, a genealógia (származástan) szóból eredő genforumot. Felhívja magára a figyelmet egy családfa- és címerfestő oklevélgrafikus is.

Székács József (1809–1876)

SZÉKÁCS JÓZSEF DÉDSZÜLEI:

Székács Pál–Gyurkó Katalin

Az 1710–1720-as években születhettek a felvidéki Liptó vármegye valamelyik településén. Haláladási adataikat az 1771-től meglévő orosházi evangélikus anyakönyvekben nem találtuk meg (valószínűleg nem költöztek ide).

SZÉKÁCS JÓZSEF NAGYSZÜLEI:

– SZEKÁCS JÁNOS

(?, kb. 1746.–Orosháza [a továbbiakban O.], 1825. júl. 18.) 79 éves volt.

– VÁGI ÉVA

(O. 1760. jún. 1.–O. 1824. nov. 16.) házasságkötés O-n, 1776. nov. 12. (Szekács János még Szekácsnak írta a nevét) 1775. jan. 31-én feleségül vette VARGASZUSZANNÁT, aki 1775. dec. 4-én meghalt.)

SZEKÁCSJÁNOS és VÁGI ÉVA gyermekei:

1. JÁNOS
(O. 1778. márc. 22.–O. 1778. márc. 27.)
2. ZSUZSANNA
(O. 1779. szept. 13.–O. 1815. márc. 30.) férje Kéri János
3. ÉVA
(O. 1782. máj. 12.–O. 1783. dec. 15.)
4. JÁNOS
(O. 1784. okt. 27.–O. 1849. júl. 8.)
5. JÓZSEF
(O. 1788. márc. 9.–O. 1789. máj. 21.)
6. PÁL
(O. 1792. jún. 28.–O. 1831. kolera) felesége Lestyán Erzsébet

SZÉKÁCS JÓZSEF SZÜLEI:

– SZEKÁCS JÁNOS

(O. 1784. okt. 27.–O. 1849. júl. 8.)

tímármester

– PLENTER ÉVA

(O. 1786. jún. 25.–O. 1844. márc. 12.) házasságkötés O-n, 1804. okt. 30.

SZÉKÁCS JÁNOS és PLENTER ÉVA gyermekei, azaz Székács József és testvérei:

1. ÉVA
(?, kb. 1805/1806–O. 1824. febr. 13.) férje 1823-tól Kovács Mihály
2. ZSUZSANNA
(O. 1807. máj. 30.–O. 1882. júl. 1.)
1. férje 1825-től Pukánszki János
2. férje 1856-tól Kis István
3. JÓZSEF
(O. 1809. febr. 2.–Bp., 1876. júl. 29.) felesége: Veöreös Julianna

- ☞ 4. JULIANNA (Johanna)
(O. 1811. jan. 15.–O. 1884. aug. 15.)
1. férje 1827-től Mihalko János
2. férje 1834-től Franciszci György
3. férje 1866-tól Horváth Pál
5. PÁL
(O. 1813. jan. 24.–O. 1813. jan. 29.)
6. ERZSÉBET
(O. 1813. jan. 24.–O. 1814. szept. 9.)
7. ERZSÉBET
(O. 1815. febr. 4.–O. 1879. nov. 25.)
férje 1832-től Holecska János
8. JÁNOS
(O. 1816. dec. 4.–O. 1890. dec. 28.)
felesége Seszták Julianna
9. SÁMUEL
(O. 1819. ápr. 16.–O. 1820. ápr. 14.)
10. PÁL
(O. 1821. jan. 25.–Bp., 1908. okt. 20.)
felesége Kovács Sarolta
11. ISTVÁN
(O. 1823. júl. 22.–O. 1827. febr. 24.)
12. KATALIN
(O. 1827. ápr. 24.–O. 1900. máj. 18.)
férje 1848-tól Vitéz Mihály

A szomorú és gyakori gyermekhalálosok mellett érdekesség, hogy Pál és Erzsébet ikrek voltak. Eddig erről nem tudunk, mint ahogy arról sem, hogy anyakönyvi adatokkal bizonyíthatóan a Székács házaspárnak 12 gyermeke született. (A krónikák eddig 8 vagy 10 gyermekről szóltak.)

SZÉKÁCS JÓZSEF CSALÁDJA:

- SZÉKÁCS JÓZSEF
(O. 1809. febr. 2.–Bp., 1876. júl. 29.)
evangélikus püspök és
- VEÖREÖS JULIANNA
(Győr, 1822. okt. 31.–Bp., 1896. okt. 31.) házasságköt.: Győr, 1840. febr. 9.

SZÉKÁCS JÓZSEF és

VEÖREÖS JULIANNA gyermekei:

1. GYULA
(Pest, 1841. márc. 19.–
Heathfield (Anglia), 1874. jún. 3.)
nagykereskedő
2. ISTVÁN
(Pest, 1842. aug. 19.–
Bp., 1917. máj. 13.) gazdaszt
3. FERENC
(Pest, 1844. júl. 19.–
Bp., 1901. dec. 17.) bíró, jogi író
4. ETELKA
(Pest, 1846. febr. 13.–
Bp., 1932. márc. 10.)
5. IRMA
(Pest, 1852. jún. 1.(?)–

- Bp., 1917. ápr. 13.)
6. BÉLA
(Pest, 1856. ápr. 24.–
Bp., 1923. szept. 2.) orvos

SZÉKÁCS JÓZSEF ÉS

VEÖREÖS JULIANNA UNOKÁI:

- GYULA, felesége Edith Jackson.
Gyermekeik: *Gyula* (1873–?), *Irma* (1874–?);
- ISTVÁN, felesége Tuczentaller Irma.
Gyermekeik: dr. Salacz Oszkárné *Melinda* (1869–?), *Etelka* (1870–1879), dr. Bartóky Józsefné *Juliska* (1872–1949)
- FERENC, felesége Lenk Ilona.
Gyermekeik: *Elemér* (1870–1938) növénynevelő, *Aladár* (1872–1940) közigazgatási bíró, *Iren* (1874–1926), *Alice* (1876–?)
- ETELKA (Győry Vilmosné).
Gyermekeik: *Vilmos* (1864–1865), Komporday Hugóné *Margit* (1866–1940) zenetanár, Ginever Artúrné *Ilona* (1868–1926) író, műfordító, *Elemér* (1873–1915) gazdaszt, *Sarolta* (1876–1892)
- IRMA (dr. Kiss Jánosné).
Gyermekeik: Ammann Ottóné *Edit* (1875–?), dr. Prokess Antalné *Márta* (1879–1914).
- BÉLA (nem volt gyermeke)

A fentiekben ismertetett egyenes ági Székács-féle leszármazottak utolsó évszázadát – három-négy nemzedéket – terjedelmi és az erre fordítható idő korlátai miatt már nem tudtuk áttekinteni. Emellett igen sok az oldalági származék is. Ugyanakkor létrejött egy másik életképes família, 1785-ben Orosházán kötött házasságot Székács Mihály, akinek szintén több gyermeke, unokája és dédunokája volt.

A jelenleg is élő utódok létszáma – akik ezekből a családokból eredeztetik magukat, s talán már nem is viselik a Székács nevet – több százra tehető. A Székács-leszármazottak budapesti találkozóját Székács püspök egyik ükunokája – a közelmúltban Orosházán is járt – Salacz Edina és férje, Rochlitz Miklós szervezte meg.

Minden família históriája értékes, mert e családok múltja adja a haza történetének lapjait. Ezért kell tovább kutatnunk, mert utódainknak mi nyújtjuk át mai ismereteinket.

KOSZORÚS OSZKÁR

Zenés bemutatkozás a leánygyülekezetben

Szentetornán november első szombatján vendégünk volt Lázár Attila, akit én gitárművészeknek tartok, és akit így is mutattam be a szép számú hallgatóság előtt. Nincs erről a tudásról semmilyen hivatalos papírja, de az országosan elterjedt ifjúsági énekek, amelyeket ő szerzett, erről tanúskodnak. Egy nagyon alázatos embert ismerhettünk meg, aki azért szerezte-szerzi dalait, hogy a sokszor láthatatlan isteni munkát hallhatóvá tegye. A mai copyrightos világban szokatlan, hogy valaki nem az anyagi haszon reményében szerez dalokat, hanem azért, hogy a hallgatóság valamit megtapasztaljon a Szentlélek munkálkodásából. A zenés délutánon hallhattunk ismert és kevésbé ismert énekeket. Volt olyan dal, amelyet közösen énekelünk. Röpke másfél óra alatt megismerhettük egy keresztyén ember hitre jutásának és hitbeli növekedésének történetét. Arról is beszélt nekünk, hogy hogyan születik egy dal. A szép zenei hangzás mellett el kell ismerni, hogy a szövegei is mély lelki tartalmat hordoznak. Álljon itt egy idézet az egyik énekből:

„Kegyelmed, Úr Jézus, oly végtelen,
Nem hagytál elveszni a bűn mélyében.
Keresztfádnak titkait mondtad el,
és meg is értette szívem,
Hogy drága véred folyt a bűneimért.”

A szerző elmondta, hogy olyan énekeket akar játszani, amelyek stílusukban megfelelnek mind az idősebb, mind a fiatalabb generációnak. A gyülekezet minden rétegét meg akarja szólítani énekeivel. A bemutatkozás után bőséges szeretetvendégséget tartottunk. Ha Isten is úgy akarja, a tavasz folyamán, Orosházán is találkozhatunk az énekek szerzőjével, és ha minden jól megy, a Missziói Központ gondozásában egy zenei CD is megjelenik akkorra.

LACZKI JÁNOS

KEDVES OLVASÓNK!

Szeretné idős szüleit biztos kezekben tudni, amíg Ön dolgozik? Ha igen, akkor fogadjja el a Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat segítségét! Ismertető a 25. oldalon.

A levéltáros felelőssége

A Gyűjteményi Tanács októberben rendezett ülésén Koszorús Oszkár egyházmegyei felügyelő, gyűjteményi megbízott is felszólalt: „Az egyházi levéltárak kedvező helyzetben vannak...” – kezdte beszédét. Felkaptuk erre a fejünket, mi, levéltárosok. Örömmel. Új lehetőségekre gondoltunk. Persze anyagiakra is. Olyanokra is, amik talán adva voltak számunkra, s nem nyúltunk értük. Magam is sorra vettem, mi az, amit megtettem? Miben vitte előbbre 2007-ben levéltárunkat a Gyűjteményi Tanács támogatása és az évi pályázatokon elnyert 820 ezer Ft?

Ami levéltárunkban fontos levéltárosi feladat az *állományvédelem*, ami nem csak az iratok megőrzését jelenti. Anyakönyveink, jegyzőkönyveink is igen sérült állapotban vannak. Az idei évben is restaurálhattunk kettőt: az 1877-ben írt „Canonikai visitatio” jegyzőkönyvét és a „Protocollum”-ot, ami első gyülekezeti jegyzőkönyvünk, 1822-ből. Ezt a két jelentős dokumentumot az Evangélikus Országos Levéltárban *digitalizálták* is nekünk, az elkészült CD-t is ajándékba kaptuk erről az anyagról.

Anyakönyveink, jegyzőkönyveink védelmében *mikrofilmetztünk* és mikrofilmetztünk, a kutatók számára. Most a nagy értékű „Móringkönyv”, a hozzá kapcsolódó „Eljegyzési anyakönyv”, a „Kitértek, betértek, áttértek anyakönyve”, a „Kánoni látogatások jegyzőkönyve”-i kerültek sorra, hogy csak a fontosabbakat említsen.

A *kutatómunkát* is igyekeztem biztosítani. Igaz, az idén a helyünk gyakran kevésnek bizonyult. 2007-ben 43 kutatónk volt, majdnem kétszer annyi, mint az előző években.

A kutatók orosházi helytörténészek, tudományos munkát kóstolató fiatalok, családfakutatók, külföldről és itthonról egyaránt. Koszorús Oszkár és Verasztó Antal írásait mindannyian ismerjük, olvassuk. Nagyon fontosnak tartom, hogy a diákok is egyre többen, többször jönnek a levéltárba. Öt alkalommal jöttek át az

Evangélikus Gimnázium osztályai, *levéltári órára*. Itt egy kis ízelítőt kaptak a levéltár összegyűjtött anyagáról és az itt folyó kutatómunkákról. Reménységünk szerint később többször megfordulnak majd nálunk.

Igen fontosnak tartom, hogy nyáron egy diákcsoport járt rendszeresen kutatni hozzánk. A Justh Zsigmond Könyvtár egy *helytörténeti pályázat* keretében család-kutatást tűzött ki feladatul. Így az ifjúsági könyvtárosok a nyári hetekben sok értékes információt gyűjthettek. 10-12 fiatal tevékenykedett a csapatban. Szeptemberben egy kicsit fájó szívvel ültek be az iskolapadba. Megbeszéltük, akár lesz pályázat, akár nem: jövőre újra ugyanitt!

Két tanuló – Kovács Annamária és Hajdú Gábor – írtak itt *TDK dolgozatot*. Hajdú Gábor család-történeti pályamunkáját országos versenyen is díjazásban részesítették. Ő zseni megette az első lépéseket a tudományos kutatás ösvényén. Gratulálunk, s reméljük, még találkozunk vele és hallunk róla!

A *kutatómunka tárgyi feltételeit* is igyekszem javítani. A mikrofilmezett anyag legfontosabbjairól, leggyakrabban használt köréről papírmásolatokat is vásárolunk. Számítógépes adatbázisunk ez évben is bővült, az első anyakönyvünk adataiból. Az idén pályázaton nyert eszközök – mikrofilm-szkennerek és számítógép – a digitalizálás lehetőségét jelentik, ami nagy segítség lesz a feltárómunkában.

Miután mindezen végigfuttattam gondolataimat, elhangzottak Koszorús Oszkár felszólalásának befejező szavai: „... *kedvező a helyzet, mert a 40 év alatt a szunnyadó egyházi, gyülekezeti levéltárakat nem sokan kutatták, nem ismerték.*”

Elszégyelltem magam. Nem eddig ismeretlen vagy új anyagi forrásokról szólt, hanem a feladatról, aminek naponta kell megfelelnünk: kincseket őrzünk itt, s felelősségünk megismeretnünk azokat, akiknek ezek a gyökereket jelentik.

SZÁRAZNÉ KÖRÖSY EDIT

Lehunyt szemmel

Október 14-én, Szarvason az Ótemplomban egy szép ünnepségen vehettem részt, ahol az 50 éve konfirmáltak találkoztak, közel félszázán. Köztük volt feleségem és bátyja, Kovács Béla László építőmérnök (aki Orosházán született és

egyházközségünk egykori jeles kántortanítójának, Tóth Lászlónak az unokája).

Az ígét Ribár János esperes úr hirdette, a volt konfirmandusokat egyenként áldotta meg Kovács Pál nyugalmazott, Lázár Zsolt és Horváth Z. Olivér jelenlegi

lelkész. Az istentisztelet után fehér asztal mellett folyt az emlékek felidézése. (K. O.)

Az eseményen hangzott el Kovács Béla László alábbi verse:

LEHUNYT SZEMMEL

Hipermarketek, outletek
villódzó fényitől
vakítva,
az egyetemes száguldás
vad dübörgésitől
süketítve,
a szabadság-szabadosság
íze-illatitól
elbódulva,
a valós és netes
világ gyűlölködésitől
lebénítva,
kuporgok.

Kuporgok
lehunyt szemmel
gyarlóságom piszkain.

Most... a **Semmi.**

Majd... a Csönd!
A CSÖND!

A Csönd Te vagy, Uram?!

Téged szólítalak:

Uram!
Operáld le szememről a
hályogot,
hogy **lássam a betlehem**
csillagot!

Uram!
Váljak értővé,
tisztítsd meg
hallásom,
hogy **halljam meg-megújuló**
hívásod!

Uram!
Úzd el a bódultság bűvös
izgalmát,
hogy **érezzem a Bocsánat**
irgalmát!

Uram!
Gyógyíts ki bénultságomból, hogy
Hozzad zarándokolhassak, hogy
Téged
megérinthesselek, hogy
Veled
legyen csordultig a lelkem, hogy
Általad

letörve a dölyfösségem
tudjak lélekből szeretni!
Most és mindörökké!
Ámen.

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

Jövőkép... jövőkép?

Kezdjük egy kicsit távolabbról a jövőképről való gondolkodást! A HEFOP 3.1.3. pályázati projekt folytatása, annak jövőbeli hatása, létjogosultsága attól is függ, hogy hogyan alakul az oktatásügy, az iskolai nevelés-oktatás feltétele, milyen jövő vár gyermekre, szülőre, pedagógusra.

A jelenlegi helyzet nem ad túl sok okot az optimizmusra. Kilátásaink igen borúsak: egyre több feladat, szűkös anyagi feltételek, rengeteg, többnyire feleslegesnek tűnő adminisztrációs munka, melyet a HEFOP 3.1.3. pályázat még sokasított.

MÉGIS! Úgy tűnik, hogy a magyar pedagógusban még mindig van tartalék energia, hivatástudat, odaszánás, elhivatottság. Ezt a HEFOP 3.1.3. pályázatban részt vállaló kollégák odaadó munkájukkal bebizonyították. Készek az állandó megújulásra, a többletfeladatok felvállalására, a még több munka végzésére.

Igazat kell adnunk Hoffmann Rózsa oktatáspolitikus feladatainak: „Az egyetlen vigaszt ebben a siralmas helyzetben az jelenti a tanárember számára, ami évszázadokon keresztül mindig átsegítette a hét szűk esztendőn: a gyermekek, a tanítványok. Ők, ha önhibájukon kívül szintén rosszabb állapotban vannak is, mint korábbi elődeik, mégis ugyanazok, mint mindig. Kíváncsiak, valamit akarnak kezdeni az életükkel, és kیهه-zettek a jó számára, a szeretetre, a tanításra.” Ezt a kíváncsiságot kell nekünk kihasználni és kielégíteni. Kiváló lehetőséget biztosított számunkra a HEFOP 3.1.3. pályázatban való részvétel, a kompetencia-alapú oktatás szemléletváltása, az eddigi pedagógusszerep átértékelése. A változtatás igénye – mára már kiderült – nemcsak lehetőség, hanem elvárás is.

A NAT 2007. évi módosítása az iskolai nevelés-oktatás alapvető céljának tekinti a kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészülést. A NAT olyan iskola-rendszert kíván erősíteni, amely az esélyegyenlőség megvalósulását segíti.

HEFOP 3.1.3. pályázatunk címe: „A jó tanár is holtig tanul!” „Esélyteremtés kompetencia-alapú oktatással, pedagógiai kultúra megújításával, keresztyén neveléssel.”

Nem szeretném visszaidézni a kezdeti feladatok borús hangulatát, csak csendesesen megkérdezem: az esélyegyenlőséget csupán az iskolai oktatás megújításával vajon meg lehet-e valósítani akkor, amikor gyermekeink között egyre több a nélkülöző, a lecsúszó családból érkező, a kilátástalan egzisztenciális helyzetben élő?

Mi a magunk részéről sok munkával, lelkesedéssel, empátiával csak enyhíteni tudunk a helyzeten, de a megoldás nem a mi kezünkben van.

MÉGIS! Hiszünk abban, hogy segíthetünk, és azt is tudjuk, hogy segítenünk kell. Tudomásul vesszük azt a tényt is, hogy Magyarországnak az Európai Unió tagjaként az uniós elvárásoknak is meg kell felelni. Ezért a kulcskompetenciák fejlesztését minden iskolában, oktatási intézményben kötelességünk megvalósítani. Ezért is történt a NAT módosítása. A HEFOP 3.1.3. pályázatban részt vevő kollégáink felkészültek erre a feladatra, és továbbadva „tudományukat”, minden munkatársunk megismerkedhetett az új módszerekkel és eljárásokkal.

Hogyan tovább? Azt, hogy a pályázati feltételek közötti folytatásra lesz-e lehetőség, nem tudjuk. Ezen a téren nagy a bizonytalanság. Egy biztos, hogy intézményünkben a projekt hatása nem múlik el nyomtalanul. Kivétel nélkül mindenkit megmozgatott a megújulás szele, érdeklődővé, befogadóvá vált az is, aki nem volt tagja a pályázatban dolgozó teamnek.

A pedagógus egy tekintetben azután is a „régí” marad: oktató-nevelőmunkánk sikerének kulcsa. Fontos, hogy megújulásra készen is önmaga maradjon, és a segítő facilitátor szerep mellett ne veszítse el irányító szerepét, tartsa kézben a rábizottakat.

Szemléletváltás, megújulás az értékek megőrzésével. Ezt különösen egyházi iskoláinkban fontosnak tartjuk hangsúlyozni. Úgy alkalmazzuk az újat, a korszerű eljárásokat, hogy közben őrizzük meg a jól bevált hagyományokat, örök értékeket.

Tudjuk, hogy Isten szemében legfőbb érték az ember. Ez a tanítás-tanulás során a két szereplő: a tanuló és a tanító. És ez – bárhogyan változik is a világ – ezután is így lesz: érték lesz mindkettő, nekünk pedig arra kell törekedni, hogy értékes is legyen.

A pedagógus legfőbb módszere pedig a szeretet. Nem akármilyen szeretet, hanem az, amelyet a Bibliából ismerünk, és Jézustól tanulunk: a MÉGIS szeretet, az agapé, amely feltétel nélküli. Ha így szeretünk, nem nézzük a mostoha körülményeket, a szűkös anyagiakat, az egyre nehezebben kezelhető gyermeket.

Ez a feltétel nélküli szeretet hozott bennünket erre a pályára, ez tart meg minden jó érzésű pedagógust a nehézségek és próbák ellenére, és ezzel a szeretettel fordulunk minden gyermek felé akkor is, ha...

Isten segítsen ebben a szeretetben megmaradni minden pedagógust a jövőben is!

JANTOS ISTVÁNNÉ
igazgató

Kossuth-szónokverseny 2007

2007. november 9-én és 10-én második alkalommal volt lehetőségem részt venni az eredetileg egyetemisták és főiskolások számára megrendezett Kossuth Lajos Országos Retorikaversenyen. Az immár 9. alkalommal lebonyolított megmérettetésen egy korábbi versenyen elért eredményem alapján indulhattam középiskolásként. Ezúttal nem értem el helyezést a közel 50 főt számláló mezőnyből, de nem mondhatom – az engem felkészítő Szőke-Kilián Szilvia tanárnővel egyetemben – ezt a két napot eredménytelennek.

Sok hasznos információra tettünk szert az ELTE Jogi Karán ebben az évben is, ahol először egy konferencia részesei voltunk. Ennek témája a szónoki szöveg előadásmódja volt. Felszólalt többek között Dr. Wacha Imre nyelvész, illetve Adamik Tamás professzor, aki az ELTE Ókortudományi Tanszékének vezetője. Ez utóbbi tudós elmondta, hogy az ókori rómaiak beszédeiket szívesen mondták nagy érzelmi telítettséggel, patetikusan. A közönségszórakoztató anekdoták sorát elevenítette fel arról, hogy milyen helyzetek fordultak elő a régi korok közszereplőinek életében. Ezt követően Balázs Géza – aki előszeretettel foglalkozik a mai magyar nyelv és a média kapcsolataival – bizonyította felszólalásával is, hogy a nyelvtudósok nem feltétlenül „elefántcsonttoronyban élő” személyek, hanem valóban hús-vér emberek. Mutatott néhány példát arra vonatkozólag, hogy milyen tipikus nyelvi hibák fordul-

nak elő újságainkban, televízió- vagy rádióműsorainkban. Ezek közül néhányat meg szeretnék osztani mindannyiunk okulására végett:

- *Ismerethiány – nyelvi zavar:*
  - Két testvérem szétszóródott a világban.
  - A higanyt tartalmazó gyógyszerek autentizmust okozhatnak.
- *Ismerethiány:*
  - Tibornak kifelé áll a szénája a bankból.
  - Kárász életű.
  - Egy cipőben evezünk.
  - Kialakul az eredeti kerékvágás szerint.
- *Többértelműség, félreérthetőség:*
  - Regécen egy öt éves kislfiút mart meg a vipera, akit kórházba szállítottak.
- *Bürokratikus nyelv:*
  - Mit tegyünk a fogyasztói vasút kialakítása érdekében?
  - Nem megfelelő a szállodák töltése.

Nem véletlen váltottak ki ezek a mondatok a közönség soraiban is derűltséget. A konferencia végeztével ebéd következett az egyetemi folyosón.

Délután megkezdődött a verseny első része. Ebben az előre megadott téma megannyi megközelítésének lehettünk szem- és fültanúi. *Közügyünk-e a magán-*

ügy? Erre a kérdésre keresték a választ a szónokok ezen a délutánon.

Szombat reggel a sok ifjú szónok vidáman ébredt, készen állva az igazán jelentős megmérettetésre, a rögtönzésre. Azt mondják, itt dől el, ki az igazán tehetséges rétor: viszonylag rövid idő alatt összefüggő szöveget kell megalkotni. Három megadott téma közül egyet kell választani, és abból felkészülni húsz perc alatt. Jegyzetek használhatóak, de a versenytársak produkcióján nem lehet jelen lenni. A zsűri tagjai között foglalt helyet Grétsy László akadémikus, az Anyanyelvápolók Szövetségének elnöke, illetve Horváth Zsuzsa is, az OKI főmunkatársa. A rögtönzésen olyan prózai témát választottam, hogy kerékpárral vagy autóval közlekedjünk-e. Jónak éreztem teljesítményemet, de volt nálam jobb is – amint ez az eredményhirdetésnél kiderült.

A búcsúzáskor a versenyt szervező Adamikné Jászó Anna nyelvész, a verseny szervezője azt mondta: „Hajrá, Orosháza!”. S ennek a kijelentésnek mi örülünk, miként én örülök annak is, hogy ismét képviselhettem az iskolát. Jó látni azt, hogy mindig van valaki, aki ebben az irányban jelen van versenyeken: előttem Arany Misi, mindeddig én, és majd jövőre, mikor én már nem ide járok, akkor is biztos lesz valaki, aki majd ezen és ehhez hasonló humán területen képviseli az iskolát. Sok ilyen, és ennél még szebb élményt kívánok neki így ismeretlenül is!

HÉJJA MÁRK 12/6

A magánügy halála

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

„Neki meg kell halni. Ami engem illet, / Személyes ok nem indít ellene, / Csupán a közjó.” – így szól William Shakespeare által Brutus Julius Caesar meggyilkolásának egyik fő kitervelője tehát magánügyét a közügy szintjére emeli: félti a demokráciát; a római nép közösségének szabadságát előbbre valónak helyezi, ez menti fel őt a személyes bűn alól – amint kiderül indoklásából. Azonban a politikai ellenfél késemelése egyszerű magánügy vagy közügy? A kérdésre nehéz válaszolni, hiszen – és ez már részben a válasz is – mindenki máshol húzza meg a két szféra közötti határt.

Látjuk jól, hogy az egyes társadalmak és korok más-más szemléletmóddal éltek a kérdést illetően. Például a Bibliában nincs külön magánélet, az élet legintimebb területeire ad üzenetet az Újszövetség. Ellenben az emberi törvényvilágot nem érdekli a személyesség. Jelenünkben ebből következik, hogy például 1998-ban Bill Clintonnak, az Egyesült Államok akkori elnökének félrelépése megosztotta az embereket. Hiszen a házasság-

törés erkölcsi bűn, ugyanakkor a törvény szintjén nem foglalkoztat senkit. Nos, így Önök szerint jó elnök volt-e Clinton? Úgy állunk hozzá a kérdéshez, hogy bennünket az első számú köztisztviselő csupán a publicitást érintő hivatali munkája miatt érdekel, vagy pedig egy, a nemzetének példát mutatni képes vezetőt kívánunk látni a mindenkori elnök személyében? Lássuk be, homokba dugnánk a fejünket, ha az előbbi vélekedés mellett foglalnánk állást: igenis közügyvé kell tennünk az említett eseményt! Viszont az utóbbi véleményben az fogalmazódik meg bennünk, hogy tényleg nem adhatunk nyilvánosságot a különböző személyes történéseknek, mert azok a mi sorsunkat nem alakítják, érdektelenek. Összevetve az érme két oldalát, mégiscsak kitűnik: hibát tett az elnök.

Társadalmunkban a közügy-magánügy viszonyát nemcsak a fent említett kevés befolyásos irányítja, hanem a névtelen sokaság is. Sőt, mi jobban határozzuk meg azt, hogy mi érinti a nagyvilágot és mi nem. Korunk aktuális problémája például a könnyűdrogok kezelése. Aki azt mondja, hogy a saját testével

Márton-napi bál 2007

Ha november, akkor Márton-bál. Evangélikus iskolánk történetében második alkalommal rendeztük meg a Márton-bált november 10-én. Ahogy már tavaly is történt, most is a Szülői Közösség és a tanári kar közösen szervezte meg a szombat esti programot. A gondos előkészületnek köszönhetően 170 bálozó volt együtt ismét egy emlékezetes estén. Szülők, pedagógusok, baráti közösségek töltötték meg a Márton-napi díszekkel dekorált dísztermet. Mindenki itt volt, aki szívén viseli iskolánk s gyermekeink sorsát. A jótékonyági bál célja a szűkös anyagi körülmények között élő diákok kulturális eseményeken való részvételének támogatása. Az előző évi bál bevételéből többek között 32 diák eljutását segítjük a Nemzeti Színházba, illetve az Ifjú Zenekarát Hangversenyre.

A köszöntőket követően Károlyfalvi Krisztina énekművész műsora szórakoztatta a közönséget. Németh Béla polgármester pohárköszöntője után az igazi bál hangulatot Antal Zoltán táncpedagógus felnőtt táncosainak bemutatója láttán érezhették a jelenlévők.

A kardoskúti Fehér-tó étterem Márton-napi vacsorát talált fel. A nagyon jó hangulatról Fehér Béla és zenekara gondoskodott.

23 órakor tombolahúzásra került sor. A sok támogatói és szülői felajánlásnak köszönhetően értékes ajándékok, ajándékcsomagok találtak gazdára. A főnyeremény természetesen most is egy hízott liba volt.

Nagyon szépen köszönjük mindenkinek, hogy velünk voltak, hogy gondoltak ránk és tanítványainkra, áldoztak azért, hogy segíteni tudjunk. A bál tiszta bevétel 255 ezer Ft volt, mely az Evangélikus Gimnázium Alapítvány számlájára került. Akiknem tudtak fizikailag jelen lenni, de gondoltak ránk és a bál nemes céljával egyetértenek, pártoló jegyeket vásároltak. Természetesen ez a bevétel is az alapítvány számláját gazdagítja.

„Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat.

Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten.” [2Kor 9,6–7]

Ismételten megköszönöm a támogatóknak, hogy megtiszteltek bennünket, eljöttek a bálba, elviszik jó hírünket, s remélem, a 2008. évi Márton-bált ismét együtt tölthetjük!

A szervezők nevében:

FEHÉR BORBÁLA
igazgatóhelyettes

szabadon rendelkezhet, míg azzal mást nem korlátoz – igaz van, és drogozhat: a személyes ügye az, miként hódol szenvedélyének. Amíg csak egy ember drogozik, addig itt rendjén is vannak a törvények. Azonban holnap tíz, holnapután száz, majd ezer, tízezer, százezer, végül milliós nagyságrendben rongálják egészségüket az emberek, ami már közügy! Hiszen nem érdektelen a jövő generációjának egészsége, értelme.

A magánügy alakítja a közéletet: ami tegnap még személyes volt, az mára már nyilvános lett. A mi egyéni döntéseink kihatnak a közösségre: sok ember magánügye közügy. Kevés, de irányító ember magánügye példák forrása a közösség számára. Mindamelllett igény ez a tömegeknek, amelyet az ókorban még mítosznak, a középkorban már legendának, napjainkban a bulvársajtó pletykájának nevezünk. Fontos, hogy miként állunk a témához átalakult világunkban, ahol a közélet terén is a magánélet oda nem illő híreit terjesztik, miközben a magánszférát gátlástalanul átlépi a média.

Tisztelt Hallgatóság!

Johann Wolfgang Goethe „A vándor éji dala” című költeménye ismerős mindannyiunk számára. Az alkotó fejében egy hegyi kirándulás során született meg az alkotás. Abban az időben az emberek még vissza akartak térni a természethez. Már látták

a világot felgyorsulni, már kezdett szétválni az egyszerű ember számára egyet jelentő magánügy és közügy. Mindannyian keressük az igazi magányt, melyben nyugalom és békeség van; nem pedig széthúzó és szeszélyes embertömeg tagjai kívánunk lenni. Menekülni akarunk George Orwell világából, ahol a totális diktatúra az úr: magánélet nincs, tetteink minden egyes pillanata a nyilvánosságé – lélegzetvételünk és izmaink rezdülései nyilván vannak tartva. „1984” rémálmától mindannyiunk meg akar szabadulni. Éppen ezért fontos a magánélet tiszteletben tartása.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Hallgatóság!

Világunkban a magánügy szerepe nincs a helyén. Azt kezeljük személyes történetnek, ami közös ügyünk lenne, s azt tekintjük nyilvánosságot érintő eseménynek, amit jobb lenne nem megosztani a külvilággal. Az információs értékrend felborult. Azonban tudni kell, hogy nem a média, nem a politikusok fogják meghatározni, hogy mi a köz- és mi a magánügy, hanem a nemzet szélesebb rétege saját döntéseivel.

Mi mondjuk meg, hogy Brutus a népért vagy a nép ellen cselekedett. Itéljünk hát jól!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

HÉJJA MÁRK

Ismét sikerült

A rendszerváltás után újra meg-elevenedtek különböző báli formák.

Ezeket a bálakat különböző szakmai szövetségek, alapítványok, üzletemberek, oktatási intézmények szervezték különböző eseményekre. Majd a sikertől függően egy részük hagyománnyá vált.

Az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium több éve már különböző rendezvényektszervezett az iskola nagytermében. Szerencsés voltam, mert ezekre az eseményekre meghívót kaptam és mindig kellemesen és jól éreztük magunkat.

Hónapokkal ezelőtt szó volt arról, hogy ismét kilátásban van egy meghívás ebbe az iskolába. A meghívó kellő időben meg is érkezett. Különlegessége, hogy nem egy sima eseményre, hanem egy valódi jótékonyági bálra szólt.

Ekkor gondoltam végig mindazt, amit cikkem elején emlegettem, hogy a hagyomány egy sikersorozat jellemzője. A siker mivel kezdődött? Én tudom! 2006 novemberében az első sikeres Márton-napi bálon személyesen részt vettem. Az ott szerzett emlékeim, benyomásaim egy fel-fokozott várakozási izgalommal töltöttek el.

Eljött a várva várt nap, amikor is az alkalomhoz illő öltözetben, igazi novemberi időjárás kíséretében megjelentünk.

Első nagy benyomást tett ránk a nagyon szépen megszervezett fogadtatás, amit csak fokozott a terem alkalomhoz illő díszítése. Jó volt látni azt a sok embert, akik egy közös cél érdekében oly nagy számban jelentek meg.

A bál színvonalát nem kis mértékben emelte, hogy az iskola vezetésén kívül személyes jelenlétével megtisztelte a rendezvényt Orosháza polgármestere, alpolgármesterei, valamint ellenzéki országgyűlési képviselőnk is. Nagy örömmel

üdvözölhettük körünkben egyházkerületünk svájci testvérgyülekezetének képviselőit, akik adományaikkal évek óta segítik orosházi testvéreiket.

A bál megnyitóján megismerkedhettünk Szent Márton történetével éppúgy, mint a jeles dátumhoz kapcsolódó népi szokásokkal. Az alaphangot – mint mindig – igazgatónőnk, mindenki Ilike nénije adta meg. Majd követték őt Németh Béla polgármester úr, Ribár János esperes úr, és a svájci vendégek köszöntői, melyek egyre vidámabb hangulatot csaltak elő a báli vendégseregéből.

A köszöntők után igazgatóhelyettesünk, Borika néni kalauzolásával elkezdődött az ünnepi műsor, melyet az Orosházáról elszármazott énekművész, Károlyfalvi Krisztina nyitott meg. Utána Antali Zoltán táncpedagógus és partnere lépett fel. Őket követte szenior tánc csoportunk, a tánctanárról koreográfiáját, angol keringő formációt, bemutatóva. Egy bécsi keringővel vette kezdetét a bál, melyen a talpalávalót hajnalig Fehér Béla zenekara szolgáltatta.

Nem maradhatott el a sok finomságon kívül a libamájás előétel sem, és a hagyományoknak megfelelően az újbór is asztalra került.

A báli vigasság fénypontja a tombolahúzás volt, melynek sikere egyben a rendezvény jótékonyági részét volt hivatott szolgálni. Hiszen – mint említettem – a rendezvény nem öncélú volt, hanem azon diákok megsegítésére szerveződött, akik arra rászorulnak.

Már rég elmúlt éjfél, mire hazaindultunk. A novemberi hidegben, mégis meleg szívvel mondhattuk: ismét sikerült! Ismét összejött sok kedves ember egy jó ügyért!

RAMUSKA JÓZSEFNÉ
Nagyszénás

Luther Márton domborműve templomunkban

Evangélikus templomainkban nincsenek díszek. Nálunk az oltárkép hirdeti Jézus jelenlétét. Az orosházi evangélikus templomban 1838-ban helyezték el Pesky József festőművész utolsó vacsorát ábrázoló oltárképét.

Most, október 28-án Varga Béla orosházi faragó az egyházközönségnek ajándékozta az általa fába álmódott hitűjítő, Luther Márton hiteleségére törekvő portréját. Mindnyájan tudjuk, hogy a reformáció tanainak közzététele 1517. október 31-én kezdődött, a mostani 490 éves jubileum szolgált az ünnepség alapjául. Varga Béla elmondta, hogy Gyéké-

nyesen született és nevelkedett, s most évtizedek eltelte után előjöttek gyermekkori emlékképei. Szülei templomba járó emberek volt, ő maga is konfirmált. Arra emlékszik, hogy szobájuk falán volt egy Luther Mártont ábrázoló nyomat, felirattal: *Erős vár a mi Istenünk*. És alul a lutheri vallomás: *Itt állok, másként nem tehetek*. Ez az életét végigkísérő élmény volt az alapja, hogy néhány hónapja szerzett egy juharfadarabot, ami az egyik legnemesebb, faragásra alkalmas fa, ebből készítette el Luther Márton portréját, amit Ribár János esperes úr áldott meg.

Ahogy a jó oltárkép bizonyágtévés és igehirdetés, hisszük, a papi pad és a szószék közötti falra elhelyezett Luther-portré is biztosítja, hogy reformátorunk szellemisége állandóan velünk legyen.

KOSZORÚS OSZKÁR

Miért várjuk a karácsonyt?

„Boldog, akiben ÁDVENT
szép váradalma van.
Ki nem vár tőle semmit szegény,
boldogtalan.” [Füle Lajos]

A címbeli kérdésre a legtöbb 6-10 éves kisgyermeknek egyetlen válasza van csupán, hogy szeretné a karácsonyfa alatt megtalálni az áhított ajándékait.

Természetesen a mi kis tanítványaink szívét is megdobogtatja az ajándék ilyen formában történő érkezése is.

Ők azonban a karácsonyt megelőző adventi időben ünneplőbe öltöztetik a szívüket, lelküket. Várnak Valakire, akit ők már hittanórákon megismertek. Tudják, hogy a karácsonyt megelőző időszak nem hangulat csupán, bevásárlási láz, és nem is a(z ilyen-olyan) szeretet ünnepe, hanem a legyőzhetetlen szeretet, Jézus Krisztusunk megszületésének ünnepe. Szentestén Isten egy ártatlan csecsemő képében vert hidfőt az elvadult világban.

Advent kezdetén (az egyházi év első napján) minden osztályban meggyulladnak az adventi koszorún az első gyertyák. Várakozásunk a lelki felkészülés, ahogy Füle Lajos írja, ideje, hogy:

„Ne lepje be a hó a szívünket,

Ne menjen el mellettünk az ünnep,
Ne csak múltó hangulatra vágyjunk,
Jézus legyen az **ajándék** nálunk!”

Szeretnénk bevonni gyermekeink szüleit is a boldog várakozás izalmába. Többször is kitarjuk iskolánk kapuit az együttlét alkalmaira:

– Szent Miklós napján néptáncbemutatóval ajándékoztuk meg őket;

– nyílt napokon tanítási órákra hívatunk;

– minden alsós osztály nagy izgalommal készül a kedves, bensőséges ünnepre, ahol Jézus születése elevenedik meg a gyermekek előadásában;

– szeretetvendégségben egymást is megajándékozunk az utolsó tanítási napon.

E nap végén pedig több száz gyertya fénye ragyogja be az iskolát és felhangzanak a szebbnél szebb, Istent dicsőítő karácsonyi énekek. Így adjuk át gyermekeinket szüleiknek:

„Ti vagytok a világ világossága.
Nem rejtethetik el a hegyen épített város”
[Máté 5,14]

Dr. SZABÓ ISTVÁNNÉ

Születésnap készüldés az óvodában

Mint minden évben, az idén is nagy izgalommal készülünk mindannyian – kicsik és nagyok – a számunkra is legkedvesebb születésnapra, az Úr Jézus köszöntésére.

A készüldés jelei már láthatóak óvodánkban, hiszen egyre több dísz kerül a falakra, ajtókra, ablakokra. De mégis, a legfontosabb a lelki készüldés, a gyerekek érzelmi felkészítése karácsony ünnepére. Szeretnénk – és erre törekszünk –, hogy a tanult imádságok, énekek, versek, dramatizált betlehemes játékok olyan élményt jelentsenek nekik, hogy abból megérezzék, megéljék, mit is jelent Krisztus születése a világnak.

Az idén is szélesre tárjuk óvodánk ajtaját a készüldés hetében, hiszen ismét vendégeket várunk: gyülekezetünk Fénysugár Nyugdíjas Egyesületének tagjait, valamint szülőket, nagyszülőket, hogy töltsenek el néhány órát nálunk. Így

a gyerekekkel együttjátszva, együtténekelve, imádkozva kapnak ízelítőt az ünnepi hangulatból.

Örömünkre nemcsak Deák László lelkes úr, hanem kedves felesége, Deák Gabriella is sokat segít nekünk az ünnepi várakozásban, hiszen a gyerekeket hetente több alkalommal is meglátogatják, és történetekkel, énektanulással segítik számukra a készüldést.

A hagyományoknak megfelelően az idén is ünnepi gyertyagyújtásra várjuk a csoportokba óvodásaink családtagjait és természetesen a templomi ünnepi istentiszteleteken találkozunk majd.

Minden Kedves Testvérünknek Áldott Ünnepeket kívánunk nagyon nagy szeretettel!

Az óvoda nevelőtestülete nevében:

RÉVÉSZNÉ TÓTH ERZSÉBET
óvodavezető

Második hívás

Kedves Szülők!
Kedves 6. és 8. Osztályos Tanulók!

Közeledik a végleges döntés ideje. Hogyan tovább? Ehhez szeretnénk segítséget nyújtani és ismét felajánlani intézményünket mindazoknak, akik szívesen folytatnák tanulmányukat egyházi gimnáziumunkban. Iskolánk a szeretet iskolája. Intézményünk falain belül igyekszünk keresztény közösséghez méltó légkört biztosítani, ahol a Krisztustól tanult szeretet gyakorlása tölti be napjainkat.

Iskolánk szellemisége, légköre ideális feltételt nyújt a tanuláshoz, ismeretszerzéshez. Differenciáltan, kiváló pedagógusokkal biztosítjuk kiemelkedő képességű tanulóink számára a tehetséggondozást. A lemaradó, rászoruló tanulóinkat speciális végzettségű nevelők segítik a felzárkóztatásban.

Törekvünk, hogy minden gyermekben fedezzük fel és fejlesszük tovább azt a talentumot, melyet Istentől kapott.

Gimnáziumi tanulóink számára biztosítjuk mindazt a tanulási lehetőséget, melyet bármely más középiskola is nyújtani tud.

Hatosztályos gimnáziumi osztályainkban emelt óraszámú idegen nyelv-oktatás és a tanórán kívül még szakkörön is elsajátítható színvonalas informatikaképzés folyik.

Négyosztályos gimnáziumunkban segítséget kapnak tanulóink az érettségi eredményes letételéhez és akaratuktól, szorgalmuktól, tehetségüktől függően a sikeres felsőfokú továbbtanuláshoz.

Nevelésünket jellemzi a szigorú és szeretetteljes törődés. Tanulóink akár egyéni gondoskodással is megkaphatják mindazt, amire felnőtté válásuk nehéz periódusában mind érzelmileg, mind értelmileg szükségük van.

Szeretettel várjuk az érdeklődőket és jelentkezőket személyesen (előzetesen egyeztetett időpontban), vagy telefonon.

Cím: Orosháza, Bajcsy-Zs. u. 1.
Telefon: 68/419-269

Gyülekezeti események

Országos evangelizáció orosházi befejezéssel

2007. október 6-án, hagyományosan Budapesten, a Deák téren országos evangelizációra került sor. Gyülekezetünkben is többen részt vettek ezen a szép alkalmon, s neves szolgálattevők között Dr. Csókay András – híres sebész – is bizonyosságot tett a Krisztusba vetett hitéről. Örömmünkre, a befejező úrvacsorai istentisztelet igehirdetője Deák László orosházi lelkész volt. A résztvevők számára az egész nap igen áldott volt.

Szép ünnepség volt

2007. október 28-án, a reformáció ünnepe előtti vasárnapon 10.00 órai kezdettel adtunk hálát 230 éves tornyunkért, amikor is Gáncs Péter püspök hirdette Isten ígését. Az istentisztelet ünnepi jellegét húzta alá az orosházi fúvósok néhány tagjának K. Tóth László karnagy vezetésével adott toronyzenéje, amit köszönettel hallgatott a szép létszámú gyülekezet. 17.00 órai kezdettel Győri Gábor pesti esperes jelenlétében, igeszolgálatával pedig saját művét – Semper Reformari – adta elő gyülekezetünk Forrás ének- és zenekara. Ugyanennek alkalomnak a keretében került a szószéklépcső fölötti falra Luther Márton fából faragott arcképe, amelyet Varga Béla fafaragó művész készített és ajándékozott a gyülekezetnek.

Szeretvendégség volt vendéggel

2007. december 9-én, advent 2. vasárnapján vendégünk volt a Budapest Deák téri evangélikus gyülekezet nyugalmazott lelkésze, Pintér Károly, aki vasárnap a 10.00 órákor kezdődő istentiszteleten az igehirdetés szolgálatát végezte, valamint 15.00 órától a szeretetvendégségen tartott élményszerű előadást advent jegyében. Előadásában a lelkészi szolgálatról személyes bizonyosságtétel hangzott el.

Istentisztelet vasárnap este

Néhány testvérünk azzal a kéréssel fordult a gyülekezet lelkészeihez, hogy legyen újra vasárnap esti istentisztelet. Mi pedig azzal a kéréssel fordulunk az ígét szerető és hallgatni akaró testvérekhez, hogy minél többen tudatosítsák ezt az újlehetőséget. **2008. január 6-ától, vízkereszt ünnepétől kezdődően** – téli időszámítás idején – vasárnap 17.00 órai kezdettel lesz esti istentisztelet.

Emellett (kísérleti módon) bevezetjük az új liturgia szerinti vasárnap esti istentiszteleti rendet, mely evangélikus egyházunk hivatalosan kiadott (Luther Kiadó, 2005) Liturgikus könyve szerint (oldalak: 141kk) a következők:

- 1.) Gyülekezeti ének.
- 2.) *Lelkés:* Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében!
- 3.) *Gyülekezet:* Ámen (énekelheti, mondhatja).
- 4.) *Lelkés:* Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!
- 5.) *Gyülekezet:* És a te lelkeddel.
- 6.) *Lelkés:* Testvéreim! Isten színe előtt gondoljunk méltatlanságunkra és valljuk meg bűneinket!
- 7.) *Gyülekezet (a lelkéssel):* Vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem. Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok mégis: nincs más reménységem. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért, kérlek: légy hozzám irgalmas, és bocsásd meg bűnömet! Ámen!
- 8.) *Lelkés:* Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten, bocsássa meg vétkeinket és vezessen minket az örök életre!
- 9.) *Lelkés (vagy gyülekezettel közösen, váltakozva):* Bevezető, introitus zsolttár olvasása.
- 10.) *Lelkés:* Imádkozunk! (Elhangzik a napi imádság azzal a befejezéssel, hogy... „az Úr Jézus Krisztus által, aki veled és a Szentlélek Istennel él és uralkodik mindörökkön örökké.”
- 11.) *Gyülekezet:* Ámen!
- 12.) *Lelkés vagy gyülekezeti tag:* lekió, azaz igeolvasás, apostoli hitvallás.
- 13.) *Gyülekezet:* ének (mivel igehirdetés előtti énekről van szó, bármikor lehet pünkösdi, azaz a Szentlelket segítségül hívó éneket énekelni).
- 14.) *Lelkés:* igeolvasás és igehirdetés.
- 15.) *Gyülekezet:* igehirdetésre válaszoló énekverset vagy éneket énekel.

16.) *Lelkés:* hirdetés.

17.) *Lelkés vagy gyülekezeti tag:* imádság.

18.) *Lelkés és gyülekezet:* Mi atyánk...

19.) *Lelkés:* áldás.

20.) *Gyülekezet:* záróének.

21.) Utójáték. (Ezen a ponton nagyon lassan változtatnunk kell, mert van egy sajnálatos módon kialakult rossz szokásunk. Ezt csak sok év vagy még hosszabb idő alatt lehet megváltoztatni úgy, hogy a lelkészeknek tudatosítani kell a hirdetés keretében: a gyülekezet az utójátékot ülve hallgassa meg. Ez alkalom az istentiszteleten kapott érintések, áldások lezáró átgondolására. S amikor annak vége, csend lett, akkor hagyjuk el az istentiszteleti helyiséget.)

Istentiszteleti alkalmaink az ünnepek idején

– **December 16., advent 3. vasárnapja:** 9.00 órákor gyermek-istentisztelet a Győry-teremben, 10.00 órákor istentisztelet úrvacsorával a templomban, 17.00 órától adventi áhítat.

– **December 18., csütörtök:** 17.00 órákor istentisztelet, utána beszélgetés lelki közösségben.

– **December 23., advent 4. vasárnapja:** 9.00 órákor gyermek-istentisztelet a Győry-teremben, 10.00 órákor istentisztelet úrvacsorával, 17.00 órától adventi áhítat.

– **December 24., hétfő, szenteste napja:** istentisztelet 17.00 órákor a templomban, 23.30 órai kezdettel éjfél zenés istentisztelet ugyanot. Az Éjféli Betlehemes keretében az Úr Jézus Krisztus köszöntése születésnapja alkalmából.

– **December 25., kedd, karácsony 1. napja:** nagyünnepi istentisztelet 10.00 órai kezdettel, úrvacsorai alkalom.

– **December 26., szerda, karácsony 2. napja:** ünnepi istentisztelet 10.00 órákor, úrvacsorával.

– **December 27., csütörtök:** 17.00 órákor istentisztelet.

– **December 30., karácsony utáni vasárnap:** 10.00 órákor istentisztelet.

– **December 31., hétfő, óév este:** istentisztelet 17.00 órai kezdettel.

– **2008. január 1., kedd, Újév napja:** istentisztelet úrvacsorával 10.00 órákor és 17.00 órákor.

– **Január 3., csütörtök:** 17.00 órákor istentisztelet, utána lelki beszélgetés közösségben.

– **Január 6., vízkereszt ünnepe:** istentisztelet 10.00 órákor, úrvacsorával, 17.00 órai kezdettel esti istentisztelet az új liturgia rendje szerint. Ezután minden vasárnap este 17.00 órai kezdettel esti istentisztelet.

Isten áldása legyen az igei alkalmon, hogy a szolgálatvégzők mindig a Lélek által szóljanak Isten akarata szerint, az igehallgatók pedig engedelmes hallgatói legyenek Isten minden szavának.

Különleges ünnepi alkalmak

Mindegyik alkalom fontos, de ezekre külön is szeretnénk felhívni a Kedves Testvérekfigyelmét:

– GYERMEKEK KARÁCSONYA

Szenteste napján, 15.00 órai kezdettel a templomi karácsonyfa mellett szépen faragott betlehemes látványa. Nagyon fontos a kisgyermek számára, hogy már egészen kicsi korukban felfedezzék a karácsony isteni titkát, hogy Jézus Krisztus születésének a története életbevágóan fontos. Mert akkor hittel másképpen lehet ünnepelni. Hit nélkül üres az ünnep, legfeljebb tétlenség, alvás, híg szórakozás. Hittel: a lélek ünneplőbe öltözik és mennyei békessége van. Ezért hívogatjuk a kisgyermekeket szenteste délutánjára a templomba!

– ISTENTISZTELET SZENTESTE

December 24-én, hétfőn 17.00 órai kezdettel istentisztelet a templomban. Kedves és áldott lenne, ha családi alkalomnak tekinthetnék sokan, vagy legalábbis többen.

– A FORRÁS ÉNEK- ÉS ZENEKAR KARÁCSONYI KONCERTJE

Több mint másfél évtizedes hagyomány, hogy fiataljaink örömeivel köszöntik az Úr Jézus Krisztust, amikor az egész világ keresztyénsége az Ő születésnapját ünnepli. Örömeinkre, az éjszaka ellenére is, elég sokan eljönnek ilyenkor a templomba. Most is örömmel és szeretettel hívogatunk mindenkit december 24-én 23.30 órára. Az éjszaka sötétjében felragyog a betlehemi csillag!

Év végi, év eleji alkalmak a leánygyülekezetekben

– Minden vasárnap istentisztelet: Szentetornyán 8.30 órától, Rákóczi-telepen 10.00 órától, Kardoskúton 14.00 órától.

– Karácsonyi készülődés Szentetornyán a rákóczi-telepi gyermekekkel közösen, december 15-én, 14.00 órákor.

– 2007. december 25-én Szentetornyán 8.30 órától istentisztelet és gyermekek karácsonya.

– 2007. december 25-én Rákóczi-telepen 10.00 órától istentisztelet és gyermekek karácsonya.

– 2007. december 25-én Kardoskúton 14.00 órától istentisztelet és gyermekek karácsonya.

– 2008. január 6-án vízkereszt ünnepe Szentetornyán 8.30 órától, Rákóczi-telepen 10.00 órától.

– Kardoskúton az év első istentisztelete 2008. január 13-án 14.00 órától lesz.

Evangélikus Naptár és Útmutató 2008-ban is

Szeretettel biztatunk mindenkit az Evangélikus Naptár és a Biblia rendszeres olvasását segítő Útmutató vásárlására. Ezek evangélikus egyházunk országos kiadványai, a Luther Kiadó jelenteti meg őket. Megvásárolhatók istentiszteleteink után a templom déli kijáratánál, valamint a Lelkészi Hivatalban.

Iratterjesztés

Minden vasárnapi istentisztelet után a templomban a déli kijáratnál Hajdú Mária testvérünk kirakja közszemlére a megvásárolható különféle hitépítő lelki olvasmányokat. Szeretettel felhívjuk a figyelmet ezekre a kiadványokra, mert bekerülési összegükhöz képest sokkal nagyobb értékeket tartalmaznak. Áruk csak egy formális pénzüsszeget jelent, de a könyvek örök értékekről, mennyei kincsekről beszélnek. Karácsonyi ajándékok is lehet találni.

Gyülekezeti alkalmaink heti rendszerességgel

– Vasárnap 9.00 órákor gyermek-istentisztelet.

– Vasárnap 17.00 órától (2008. január 6-ától) esti istentisztelet az új liturgia szerint.

– Kedden és pénteken 8.00 órai kezdettel reggeli igei alkalom.

– Kedden 16.00 órákor a nyugdíjas egyesületben bibliaóra.

– Csütörtökön 17.00 órákor istentisztelet, közvetlenül utána beszélgetés és imaközösség. Minden harmadik csütörtökön úrvacsorai alkalom!

– Szombaton 18.00 órákor ifjúsági bibliaóra (havonta egy szombaton istentisztelet).

– A nyugdíjas egyesület minden kedden és csütörtökön 14.00 órai kezdettel van együtt.

Gyülekezeten kívüli alkalmak

– Minden második hétfőn 14.00 órai kezdettel igei alkalom a Teréz utcai Idősek Otthonában.

– Havonta egyszer, a hónap első csütörtökjén 14 órai kezdettel igei alkalom az Ezüst Fenyő Otthonban.

– Minden hétfőn 7.30 órákor áhítat a pedagógusok részére az evangélikus Iskolában.

– Minden hétfőn 8.00 órákor áhítat a felsős és gimnazista diákoknak az evangélikus iskola dísztermében.

– Minden kedden 8.00 órákor áhítat az alsós diákoknak az evangélikus iskola dísztermében.

– Minden hétfőn 10.30 és 11.00 órákor áhítat a Hajnal Óvodában az óvodapedagógusok és a dajkák részére.

Anyagiakról

Őszintén elismerjük, nem szívesen beszélünk az anyagiakról, de sajnos elkerülhetetlenül szükséges. Az egyházközségnek is megvannak a rezsikiadásai, és különösen óriási terhet jelent ezeknek a nagy épületeknek a fenntartása, karbantartása. Külső segítségre nem vagy nem nagyon számíthatunk. Hiába kértük már többször is a helyi városvezetőket, képviselő-testületet, hogy legalább a város egyetlen műemléképületének fenntartásában segítsenek, legalább olyan mértékben, ahogy Békéscsabán vagy Hódmezővásárhelyen hagyományá vált, kérésünk eddig még mindig elszállt a semmibe. Egyszer talán erre is sor kerül, ami azt jelenthetné, hogy kiknek illene, felfedezik templomunk páratlan értékét (és ami azon belül van).

Egyelőre az a reménységünk, hogy az eddig is adakozó gyülekezeti tagjaink lehetőségükhöz képest egy kicsit fokozzák az adakozást, hogy a folyamatosan növekvő kiadásainkat valamiképpen fedezni tudjuk.

Ismert, de a rend kedvéért lássuk magunk előtt a gyülekezeti életünket biztosító bevételi forrásainkat:

1.) *Egyházfenntartói járulék*, rövidebben egyházi járulék (mi az „adó” szó helyett használjuk ezt a kifejezést), amit a Lelkészi Hivatalban lehet befizetni, évi rendszerességgel. Erről nyugtát ad ki pénztárosunk és a név szerinti kartonra feljegyzésre kerül a befizetett összeg dátummal együtt. Így tudjuk figyelemmel kísérni a befizetéseket.

2.) *Adomány*, amely alkalmanként történik, amikor valaki a háláját így is ki szeretné fejezni Isten felé, hogy földi egyházát támogatja. Természetesen a nyilvánosságban ezeket a rendkívüli adományokat is számon tartjuk.

3.) *Céladomány*: amikor kéréssel fordulunk a nyitott szívű testvérek, gyülekezeti tagok felé, hogy van egy kiemelkedő célunk, szeretnénk megvalósítani, s erre rendkívüli gyűjtést hirdetünk meg. Ilyen volt idén a 230 éves torony rendbehozatala kupolájával együtt. Köszönettel vetjük, hogy a gyülekezet szépen összefogott a torony érdekében.

4.) Az istentiszteleti *offertórium* is bevételi forrás. Természetesen ebben az esetben is precíz elszámolásra kerül sor (három testvérünk számolja meg közvetlenül istentisztelet után és beírja a bevételt címletek szerint), s azután a pénztárosunk ebben az esetben is bevételezi a pénztárkönyvbe az összeget.

Az egyházközség pénzügyi életét (állami és egyházi) törvények szabályozzák, és ezek betartását a gyülekezeti SZVSZ (= számvetőszek) ellenőrzi. Az ellenőrzésekről minden alkalommal jegyzőkönyv készül. Alapszabály, hogy lelkészek pénzt nem kezelhetnek.

Továbbra is jó reménységgel vagyunk gyülekezeti tagjaink felé, hogy segítik gyülekezetünk anyagi életét is, s abban is bízunk, hogy lesznek újabb adakozó testvéreink, akik csatlakoznak. Ebben azért is reménykedünk, mert sajnos évről évre vannak olyanok, akik Isten akaratából elhagyják ezt a világot, reménységünk szerint az „örök hazába” menve.

Legfontosabbnak Isten igéje hallgatását és megtartását ítéljük!

Előzetes fiataloknak: Szélrózsá

Örömmel jelezzük az érdeklődő ifjúság számára, hogy 2008. június 16-ával kezdődik Kőszegen az evangélikus ifjúság többnapos országos találkozója, amelynek hagyományos neve Szélrózsá. Tekintettel a nagy távolságra, a Déli Egyházkerület ifjúságának azt javasolják a szervezők, hogy Kiskőrösön kellene – időben – gyülekezni, és onnan lehetne közös busszal utazni a messi, nyugat-magyarországi, de nagyon szép és hangulatos kisvárosba, Kőszegre. Ennek a közös busznak Lupták György Bács-Kiskun megyei esperes a koordinátora. Természetesen helyi gyülekezetünk lelkészei segítik az alkalom szervezését. Később lesznek még pontosabb információk is.

Összeállította:
RIBÁR JÁNOS

Czikora Lajos leveleiből

Még egyszer a kereskedelmi tévékről

Levelezőnket felháborítja a magyar kereskedelmi tévé általa silánynak tartott műsora, s azon töpreng, hogy „vajon miféle gonoszság motiválja” a szerkesztőket, hogy szándékosan ilyen lélekromboló, üres, buta műsorokat sugározzanak az ifjúság számára. Levélírónk az „illetékes minisztériumot” sem érti, miért engedik a „nyomdafestéket nem tűró szavak” használatát, s nevében nevez néhány műsort, amit azonban mi most nem idézünk fel, mert így is szeretnénk elkerülni annak még a látszatát is, hogy egyáltalán a szánkra vennénk ezeknek a műsoroknak a címét, vagy szerkesztőriporternek nevezett személyek nevét. A kritikus hangvételű levél háborgó szerzője feltételezi, hogy így, ilyen szellemi közegben még több család megy majd tönkre, még több gyermeknek hiányzik az apja vagy anyja, vagy mindkét szülője, és akkor bármilyen fogyatékos helyzet is alakuljon ki, veszélyeztetve van a következő generáció, és egyáltalán a hazai jövő.

Erről jut eszünkbe: nem régen volt hír, hogy az ország több iskolájában 10-11 éves gyermekek támadtak egymásra késel. Az egyik iskola igazgatója nyugodtan magyarázta a tévében, hogy a bicska nyomát nem is lehetett látni a megtámadott gyermek hátát borító kabátkán, a testén pedig végképpen semmi nyom nem volt.

Ugyanebben a műsorban egy megtermett, izmosnak látszó rendőrtiszt meghökkenve fejtegette, hogy egy teljesen más, az eddigiektől maximális mértékben eltérő generáció nő fel, velük majd teljesen másképpen kell a rendőrségnek bánnia, mint eddig bármikor. Tévéfigura, pláza- és Tesco-típus... a szellemi ficam csak a tökéletes szellemi hiány miatt nem

következett be; úgy van ez, mint az egykori viccben: XY csak azért kapott infarktust, mert agyvérzést nem kaphatott.

Levélírónk azonban a reménység apró szikráját is felcsiholja: a hajdan az egyháztól elfordulók mégis megtalálták – ellenszélben is – az utat a templomba, s ilyen jelekben érhető tetten a Szentlélek Isten időnkénticsodálatos működése.

Mit adott a keresztyénség, az egyház a világnak?

Levélírónk úgy véli, hogy a múlt század ideológiája az ateizmus volt, és hogy igaztalanul támadták az egyházakat, azt sugallva, sőt kimondva is, hogy minden evilági rosszról az egyházak tehetnek. Ezt mondták a népbutítók, de minden szavuk hazugság volt, mert nem is kell nagyon nagy tudás ahhoz, hogy meglássuk, mennyi de mennyi szellemi és lelki értéket adott a világnak a keresztyénség. Itt van például a tízparancsolat! Micsoda sántáni dolog ezeket a parancsolatokat feleslegesnek nevezni, ki sem lehet fejezni! S a jelenlegi kor- és állami szellem csak azt segíti elő, hogy egyre nagyobb legyen az erőszak, a szexuális visszaélés és hogy a női test egyszerűen üzleti portékává silányuljon.

Pedig a keresztyénség nagyon sok mindent adott ennek a világnak: például Európában az első iskolákat, kórházakat az egyház indította el, sőt, a sokszor leszólt misszióban is jelentős szerepe volt a primitív népek között az iskoláknak és a kórházaknak.

Czikora Lajos testvérünknek köszönjük mindig hazaszeretetből és a magyar jövőért féltéséből születő gondolatait.

Kivonatolta és közreadta:
a SZERKESZTŐ

Ülésezett a testület

2007. december 4-én – amikor köszöntöttük az új egyházi esztendőt – fontos ügyek megbeszélésére került sor. A következő közérdekű témákat emeljük kiezemből:

– 2008 májusában vagy júniusában lelkésziktatásokat tervezünk. Deák László helyettes lelkészt lelkészi, Laczki János beosztott lelkészt másodlelkészi státusba tervezzük beiktatni.

– Az egyházfenntartói járulékkal összefüggő, detapintatos szeretetből fakadó emlékeztető körlevél kiküldéséről döntött a testület: sokan vannak, akik egyszerűen megfelekednek a járulékok rendezéséről, s ez a körlevél ebben szeretne emlékeztetőként segíteni.

– Igazságtalanul vettett per: a Kossuth-szobor melletti üzletsort erőszakkal elvették tőlünk, és – a beépítési százalék miatt –

a területet nem lehet megosztani. Ez is mutatja, hogy igaztalan döntés született legfelső szinten. Egy értelmetlen helyzetből keressük a kiutat, hogy ne legyen közös tulajdonunk az önkormányzattal.

– Beteges helyzet Szentetornyán: az evangélikus parókia mellett volt egy általános iskola, amit az állam 1948-ban erőszakkal államosított, de az illetékes hivatal „elfelejtette” a helyrajzi számot rendezni. Az államosított iskolaépületet az ún. tanácstól hajdanán valaki megvette, de az illetékes hivatal ismét „elfelejtette” rendezni a helyrajzszámot. Így az evangélikus parókia és az államosított iskolaépület egy helyrajzi számon van, történelmi és politikai „tévedésből”. Az iskolaépület örökösei az evangélikus lelkészlakást, gyülekezeti házat is birtokolni akarják.

Szeretné még tartalmasabban eltölteni nyugdíjas éveit?
Szeretne megbízható és kedves segítséget kapni otthoni munkái elvégzésében?
Szeretné idős szüleit biztos kezekben tudni, amíg Ön dolgozik?
Szeretne otthonában kedvező áron ebédelni?

Ha igen, akkor fogadja el a

Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat segítségét!

A jövő esztendőben, 2008. január 1-jén nyitja kapuit a Győry Vilmos Evangélikus Szeretetszolgálat. Fenntartója az Orosházi Evangélikus Egyházközség lesz. Három területen fogunk szolgálni:

- 1.) Idősek napközi otthona.
- 2.) Házi segítségnyújtás.
- 3.) Segítség az otthoni étkeztetésben, ételkiszállítás.

Mi az, amit kínálunk?

1. IDŐSEK NAPKÖZI OTTHONA

A mostani gyülekezeti teremben egy 30 fős idősek napközi otthona fog megnyílni, ahol hétfőtől szombatig, mindennap 8–16 óráig várjuk a nyugdíjas napközi tagjait a közös alkalmakra. **Milyen programok lesznek? Miben tudunk segíteni?**

– **Szabadidős programok szervezése:** Rendelkezésre fognak állni napi- és hetilapok, diakóniai kiadványok, társasjátékok, tévé-, rádió-, videó- és DVD-készülék, mini házi könyvtár.

Hetente tartanak istentiszteletet, bibliaórát a gyülekezet lelkészei. Havonta megünnepeljük klubtagjaink névnapját, megtartjuk a tárgyhónapban esedékes házi ünnepeinket. Nagy hangsúlyt helyezünk a keresztyén ünnepek megünnepelésére, valamint világi és történelmi ünnepeinkről is megemlékezünk.

Rendszeresen szeretnénk lehetőséget adni az időseknek különböző kiállítások szervezésére (pl. kézimunka-kiállítás). Ezeket túl kreatív elfoglaltságok, előadások és beszélgetések szervezése is a tervek között szerepel.

– Szükség szerint az **egészségügyi alapellátás megszervezése**, szakellátáshoz hozzájutás segítése. A nyugdíjas klub rendelkezni fog minden olyan segédeszközzel, ami biztosítja a rendszeres vérnyomásmérést, vércukorszint-ellenőrzést, testsúlymérést, elsősegélynyújtást. Doktornő fog tartani havonta egészségügyi felvilágosító, tájékoztató előadásokat, valamint lehetőség lesz orvoshoz, szakorvoshoz kísérésre is.

– **Hivatalos ügyek intézésének segítése:** Közreműködünk az ügyintézésben, illetve megbízás alapján a klubtagok helyett végzünk ügyintézés. Szükség esetén segítünk felvenni a kapcsolatot az ellátott jogi képviselőjével, valamint a nép ügyvédje szolgálattal.

– **Életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése:** A különböző programok lehetőséget nyújtanak a magány feloldására.

– **Speciális önszerveződő csoportok támogatása, új csoportok létrehozásának segítése:** A településen működik a Fénysugár Nyugdíjas Egyesület (civilszervezet), amellyel továbbra is fenntartjuk a jó kapcsolatot, biztosítva ezzel a civilkontroll lehetőségét. A hivatalos nyitvatartási időn túl esti és hétvégi alkalmakon szerveződhetnek a további kiscsoportok (pl. kismamák klubja, cukorbeteg, hipertóniában szenvedők csoportja). Az épület akadálymentességét kihasználva segítjük a mozgáskorlátozottak helyi csoportjának megalakulását.

A NYUGDÍJAS NAPKÖZI OTTHONI TAGSÁG INGYENES!

2. HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

Nemcsak azokra gondolunk, akik ki tudnak mozdulni otthonaikból, hanem azokon is segíteni szeretnénk, akik már nehezen mozognak. Számukra a nyugdíjas napközi otthon mellett – két szakember segítségével – házi segítségnyújtás is indulni fog 2008 januárjától a következő tevékenységi körökben:

- alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése az idős ember otthonában;
- segítő kapcsolat kialakítása, fenntartása;
- közreműködés az önálló életvitel fenntartásában, segítség a takarításban;
- segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásban;
- vészhelyzetek kialakulásának megelőzése, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás.

A HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSÉRT CSEKÉLY ANYAGI HOZZÁJÁRULÁST KELL FIZETNI!

3. ÉTKEZÉS, ÉTELKISZÁLLÍTÁS

Igény esetén szívesen vállaljuk a meleg ebéd kiszállítását is. A különböző kedvezmények és támogatások miatt méltányos – a nyugdíj nagyságától függő – áron tudjuk adni (házhozszállítással) az ebédet.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk december 20-án, csütörtökön 11.00 órára a gyülekezeti terembe, ahol válaszolni fogunk minden kérdésére! Cím: Orosháza, Győry Vilmos tér 4. (az evangélikus templom mögött).

Szívesen ad tájékoztatást telefonon is a szolgálat vezetője, Lócziné Krajczár Emese. Telefonszám: 06 20/824-2923

E-mail: szertetszolgalat@vipmail.hu

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Balogh Zsolt és Bánhegyi Gabriella leánya:

LETÍCIA GABRIELLA 2007. október 20.

Bánhegyi Edina fia:

ZSOMBOR MILÁN 2007. október 20.

Molnár Sándor és Kovács Henrietta gyermekei:

MÁRKÓ és ZSOMBOR 2007. október 21.

Deák Péter és Kőszegi Tünde leánya:

SÁRA 2007. október 21.

Skorka Csaba és Birkás Gyöngyi leánya:

JOHANNA 2007. október 28.

Fazekas Attila és Jandzsó Anikó fia:

PÉTER 2007. november 24.

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

TEMETÉSEK (2007. október 5.–2007. november 30.)

Bubik Sándorné Györi Dani Eszter (94) · Sinkó Imréné

Bregesbauer Aranka (84) · Faskó Pá (56) · özv. Fehér Jánosné

Kovács Irén Erzsébet (84) · Madarász Mihály (77) · Für Istvánné

Tóth Julianna (97) · Farkas Józsefné Ágoston Ilona (79) · Kristóf

Sándorné Kovács Margit (76) · Gulyás Sándorné Zalai Rozália

(80) · Bokor Sándorné Németh Rozália (79) · Vári László (97) ·

Csepregi Jánosné Botyánszki Ilona (73) · Szabó András (69) ·

Takács István (85) · Németh János (87)

A VILÁG PEDIG ELMŰLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI,
MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

Minden Kedves Olvasónak
és családtagjaiknak áldott karácsonyt
és egészségben, örömben gazdag
új esztendőt kíván az

Orosházi Evangélikus Egyházközség

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2007. október 5.–2007. november 30.

Kovács Tiborné és Kovács Tímea	2000 Ft
Czikora Lajos (Kardoskút)	1000 Ft
Csehi Józsefné	1000 Ft
Kunos Zoltán	2000 Ft
Verasztó Józsefné	1000 Ft
Dr. Misurda Mihályné	1000 Ft
Kalmár Pálné	1000 Ft
Zalai Mihály	2000 Ft
Csiszár Mihályné	1500 Ft
Szemenyei Ferencné	2000 Ft
Tóth János	1000 Ft
Poór Györgyné	1000 Ft
Lánczi Istvánné	500 Ft
Tóth Sándorné	1000 Ft
Kiss Ferenc	2000 Ft
Fejes Sándorné	1000 Ft
Kiss Sándor (Szeged)	1000 Ft
Laszli Józsefné	1000 Ft
Pataki László	2000 Ft
Gombkötő Mihályné (Kardoskút)	1000 Ft
Borcsiczky Józsefné	1000 Ft
Horváth Antalné	1000 Ft
Horváthné Szita Edit és Sztáné Juhász Edit	5000 Ft
Tarsoly Lászlóné	2000 Ft
özv. Jankó Istvánné	1000 Ft
Szabó Józsefné	1000 Ft
özv. Gombkötő Mihályné (Kardoskút)	1000 Ft
Czikora Lajos és neje (Kardoskút)	2000 Ft
Baki Béláné	2000 Ft
Srankó Istvánné	1000 Ft
Kulcsár Jánosné	1000 Ft
Jankó Lajosné	2000 Ft
Szabó Jánosné	500 Ft
Papp Vilmosné	1000 Ft
Tóth Bálintné	1000 Ft
Gombkötő Pálné	1000 Ft
Hegedűs Lajosné	2000 Ft
Szénási Lajos	1000 Ft
Pusztainé Nagy Erzsébet	500 Ft
Mórocz Antal (Kardoskút)	1000 Ft
Petrányiné Deák Éva	1000 Ft
Nagy Ferencné	1000 Ft
Kovács Pálné	500 Ft
Czikora Emília	5000 Ft
R. M. Iványi Lenke (Budapest)	1000 Ft
Héjja Bálint és neje	3000 Ft
Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium	4000 Ft
Dr. Lehoczky György és neje (Kaszaper)	2500 Ft
Nagy Rudolfné	500 Ft
Szikora Józsefné	3000 Ft
id. Rajki István és neje	1000 Ft
ifj. Rajki István és neje	2000 Ft
Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	2000 Ft
Kunos Zoltán	2000 Ft
Gombkötő Sándor és neje	1000 Ft
Adorján Lajos és neje	1000 Ft
Kovács Ferenc és neje	1000 Ft
Pál Tamásné	1000 Ft
Megyik Lajosné	1000 Ft
Németh Jánosné	2000 Ft
Dr. Horváthné Csepregi Terézia	1000 Ft
Csepregi Imre	500 Ft
Kiss Sándorné	1000 Ft
Zelenka Károlyné	2000 Ft
Breboszky Gyula (Budapest)	3000 Ft
Baranyai Béla (Hódmezővásárhely)	1000 Ft
Kulcsár Jánosné	2000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudva lévő 6 testvértől	5800 Ft